Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

14 ОКТЯБРЬ 1966 й. 1-йил чиқиши. ЖУМА № 91 БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Бугунги янгиликлар

ДАСТУРХОН ФАЙЗИ

Бугун Сут маҳсулотлари комбинати кунлик топшириқни 110 процент қилиб адо этди. Октябрь ойи планини иккинчи ўн кунликда бажариш учун курашаётган саноатчиларнинг бу йилги меҳнати чиндан ҳам баракали бўлди. Комбинатда йил бошидан буён минг тоннадан ортиқ ҳар хил маҳсулотлар тайёрланди.

Комбинатга жуда кўп янги автоматлар келтирилди.

ЯНГИ МАГАЗИН

Бугун Киров районидаги Карл Маркс номли маҳалла меҳнаткашлари озиқ-овқат саноати ходимларининг байрами арафасида ажойиб совға олдилар. Маҳалла аҳолисининг магазинларга бориш учун босадиган масофаси анча қисқарди. Маҳалланинг Шаҳристон кўчасида янги озиқ-овқат маҳсулотлари магазини ишга туширилди.

Магазин маҳалла жамоатчилигининг кучи билан қурилиб, қисқа муддат ичида фойдаланишга топширилди. Жамоатчилик асосида қурилган ана шундай магазинлар маҳалланинг ўзида иккита бўлди.

СЕМИНАР — КЕНГАШ

Бугун эрталаб Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг мажлислар залида КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми қарорлари асосида «Шаҳар корхоналарини планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги шароитларига ўтишга тайёргарликнинг бориши тўғрисида»ги масала юзасидан семинар кенгаш ўз ишини бошлади.

Шаҳар партия комитетининг ташаббуси билан чақирилган бу семинар кенгашда завод ички планлаштириш ва хўжалик ҳисобини жорий этишни ташкил этиш тўғрисида, асосий фондлардан фойдаланишни яхшилаш тўғрисида, «Учқун» фирмасининг иш тажрибалари тўғрисида, корхоналарда иқтисодий ишлар олиб бориш тўғрисида, меҳнатни илмий асосда жорий этиш тўғрисида маънавий ва моддий рағбатлантириш тўғрисида, янгича шароитда партия ташкилотларининг иш услублари тўғрисида докладлар тингланди.

Корхоналар хўжалик, инженер-техник ва партия ходимларининг сўзлари тингланмоқда.

Семинар кенгаш эртага ўз ишини давом эттиради.

МАРКАЗИЙ ҚИЗИЛҚУМГА

Бугун академик Ҳ. Абдуллаев номидаги геофизика институтининг старший илмий ходими, геология ва минералогия фанлари кандидати Х. Раҳматуллаев бошчилигидаги экспедиция марказий Қизилқум томон йўл олди.

Геологлар палеозой фундаменти деб аталувчи ер қатламларининг магнитизми ва у билан боғлиқ бўлган қазилма бойликларини ўрганадилар. Бунинг учун Қизилқумда ҳозирги кунларгача ковланган қудуқлардан чиққан материаллар текширилади.

Экспедиция бошлиғи мухбиримизга бундай деди:

— Ҳозиргача бу райондаги палеозой фундаментининг кўзга кўринмас қисми чуқур текширилмаган. Бу фундаментнинг устки қисмидан бир қанча янги конлар топилган. Унинг ер остидаги қисмида ҳам турли хил қазилмалар борлигига ишончимиз комил.

ОБИ-НОН ГАЗДА ПИШАДИ

Пойтахтдаги 2-нон заводининг коллективи бугун 75 минг дона оби нон ёпиб берди. Шу кунга қадар шаҳар аҳолисига 11 минг тоннадан ортиқ оби нон етказиб берилди.

Корхона коллективи шу кунларда нонларни газда пиширишга тайёргарлик кўрмоқда. Бунинг учун тандирлар газ аппаратлари билан ишлашга мослаштириляпти.

Нонларни табиий газ ёрдами билан пиширишга ўтилгач, завод йилига 20 минг сўм фойда кўрадиган бўлади. Натижада маҳсулотнинг таннархи ўз-ўзидан камаяди.

Заводда унларни қопқанорсиз ташиш учун махсус омбор қуриляпти. Бир йўла 180-200 тонна ун қабул қилиб оладиган бу омбор замонамизнинг янги асбоб-ускуналари билан жиҳозланмоқда. Омборга ўрнатиладиган сўрғич қувурлар махсус машинада келтирилган унларни хўплаб олаберади. Унларни ташиш, туширишнинг механизациялаштирилиши натижасида йилига 30 минг сўм тежаб қолиниши кўзда тутилмоқда.

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда Тошкентда ҳаво бир оз булутли бўлса-да, ёғингарчилик бўлмайди. Шимол-шарқдан секундига 3—7 метр тезликда шамол эсади.

Бугун кечаси 9—11, эртага кундузи 20—22 даража иссиқ бўлади.

«ТОШКЕНТ» СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ ХАБАР БЕРАДИ

Кеча эрталаб соат 5 дан 23 минут ўтгандан бошлаб бугун эрталаб соат 5 дан 23 минут ўтгунга қадар сейсмик станция асбоблари ер турли куч билан саккиз марта силкинганлигини қайд этди.

Икки марта 2 баллга яқин, бир марта 2 балли, уч марта 3 балли, бир марта 4—5 балли, бир марта 6 балли ер силкинишлари содир бўлди.

ҚЎШИЛАМИЗ, «ТАШТЕКСТИЛЬМАШ»ЧИЛАР

Биз, ремонт-экскаватор заводи коммунистик меҳнат коллективларининг аъзолари меҳнатда эришаётган муваффақиятларимизни янада ошириш мақсадида кун сайин фидокорона меҳнат қилмоқдамиз. Бу — қалбимиз, давримиз, халқимиз талабидир.

Яқинда газета орқали эълон қилинган сизнинг Очиқ хатингиз юрак туйғуларингизни бизга етказди. Энди ўз имкониятларимизни қайта кўриб чиқиб, зиммамизга янги оширилган мажбуриятлар олмоқдамиз. Дарвоқе, улуғ айём — жонажон мамлакатимизда тинчлик, озодлик, ҳур меҳнат шароити яратиб берилган куннинг 50 йиллигини юксак меҳнат ғалабалари билан нишонламай бўладими!

Биз ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни икки йил ичида 13,1 процентга оширамиз. Маҳсулотнинг энг муҳим турлари бўйича, масалан, экскаватор узеллари ва запас қисмлари ишлаб чиқаришни шу давр ичида 15 процент оширамиз. 79 та дала вагонлари тайёрлаб бериб, 98 та дизелни капитал ремонтдан чиқарамиз.

Бундан ташқари, икки йилнинг охирига қадар вагон-устахоналар ва маданий-маиший хизмат вагонлари ишлаб чиқаришни, насос станцияларидан юборилган насос ва бошқа ускуналарни капитал ремонтдан чиқариб беришни, республика гидроиншоотлари учун қудратли гидроподёмниклар ишлаб чиқаришни ўзлаштиришимиз керак.

Шу икки йил ичида меҳнат унумдорлиги 3,8 процент оширилади.

Корхона инженер-техник ходимлари хом ашёдан фойдаланишни яхшилаш ва қора ҳамда рангли металларни қуйишнинг янги усулини жорий этиш ҳисобига 14,5 тонна қора металл ва 1,2 тонна рангли металлни тежаб қоламиз.

Рационализаторлар сафини тобора кенгайтира бориб, кўплаб таклифларни, илғор технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш ва дизелларни капитал ремонтдан чиқариш цехини ишга тушириш эвазига дизеллар хизмат муддатини 1965 йилги 800 мото-соатдан 1200 мото-соатга етказамиз. Буларнинг ҳаммаси ишчи, инженер-техник ходимларимизнинг моддий, маданий турмушини яхшилаш, умуман совет халқининг турмуш фаровонлигини оширишга хизмат қилади деб биламиз.

Ажойиб ташаббусингизга сидқидилдан қўшилганлигимизни изҳор этамиз, қадрдонлар!

Коллектив топшириғига биноан, коммунистик меҳнат коллективлари, инструменталь участкасининг бригадири Ю. КОМРАКОВ,
электро обмаркачилар бригадасининг бошлиғи Г. НЕНАШЕВ,
мотор-ремонт участкасининг бригадири Ф. ЧЕРЕЗОВ,
пўлат қуювчилар бригадасининг бошлиғи Б. ВЕЛИКАНОВ.

Ашхобод уйсозлик комбинатининг қурувчилари янги Тошкентни бунёд этишда сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар. Улар Улуғ Октябрь байрами кунига қадар 13 та 48 квартирали уйни битказиб аҳолига топширишга аҳд қилишган.

Суратда: шу комбинат пардозлаш бригадасининг илғор бинокорларидан (чапдан) И. Г. Гергардт, Г. И. Сереенко, С. Кузнецова ва Шелкунова ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ЯНГИ КОРХОНАЛАР

Чилонзор районида аҳоли кун-сайин ўсиб, ободончилик ишлари кенгайиб бормоқда.

Тошкент шаҳар Совети шаҳар саноатини янада ривожлантириш, шунингдек Чилонзордаги турар жой массивларининг аҳолисини саноат ва озиқ-овқат моллари билан таъминлашни эътиборга олиб, Тошкентнинг жануби-ғарби зонасида саноат корхоналарини жойлаштириш ва уларни қуриш ҳақида қарор қабул қилди.

«Учқун» фирмаси, Каравот заводи, Электр маиший жиҳозлари заводи, Тарози ремонт заводи, «Узглавхлеб»нинг автобазалари, кичик электростанциялар, буғ қозонлари учун қурилиш участкалари ажратилди.

Булардан ташқари бу зонада Ўзбекистон ССР Геология министрлиги, «Союзгазпромстрой» бошқармаси, Матбуот бўйича давлат комитетининг ишлаб чиқариш базалари ҳам ташкил қилинади.

Пойтахтимиз меҳмони

Буюк Британиянинг Москвадаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Джерри Харрисон жаноблари рафиқаси билан Ўзбекистоннинг диққатга сазовор жойлари билан танишиш мақсадида Тошкентга келди.

Меҳмон Тошкентнинг янги қурилишларини бориб кўрди. У Самарқанд, Бухоро ва Урганч шаҳарларидаги тарихий ёдгорликларни қизиқиб кўздан кечирди.

Кеча англиялик меҳмон Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. Асомов ҳузурида бўлди. Ўртоқ Ҳ. Асомов меҳмонга Тошкентнинг келажаги ҳақида гапириб берди. Шундан кейин меҳмон Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Ў. Рустамов қабулида бўлди.

Англиялик меҳмон бугун самолётда Москвага жўнаб кетди.

«Оқ олтин» фронтида

СТУДЕНТЛАР КЎМАГИ

Республикамиз пойтахти олий ўқув юртларининг студентлари шу долзарб кунларда пахта ҳосилини териб олишда колхоз ва совхозларнинг пахтакорларига ёрдам беришмоқда. Далаларда факультетлараро, институтлараро социалистик мусобақа қизиб кетди. Социалистик мусобақада Тошкент Халқ хўжалиги институтининг студентлари олдинда бормоқдалар. Пахта далаларида ишлаётган мингдан ортиқ студентнинг ҳар бири кунига 95-100 килограммдан пахта термоқда. Институт коллективига «Голодностепстрой» бошқармасининг кўчма Қизил Байроғи топширилди. Сентябрь ойининг охирги 10 кунлигида бирорта ҳам коллектив бу институтга тенглашолмади.

Факультетлараро мусобақада қишлоқ хўжалик иқтисоди факультетининг (декани А. Тўхтабоев, факультет партия бюросининг секретари Х. Салимов ўртоқлар) студентлари олдинда боришмоқда. Сентябрь ойида ҳар бир студент ўрта ҳисобда кунига 115 килограммдан пахта терди. Октябрь ойининг бошларидан буён ҳар бир студентнинг бир кунлик терган пахтаси юз килограммдан ортиб кетади. Факультет студентлари терим суръатини тобора яхшилаб юбормоқдалар.

Бугун биргина қишлоқ хўжалик иқтисоди факультетининг студентлари терган пахта 700 тоннадан ортди. Пахта теримида ҳар куни 180-200 килограммдан пахта тераётган Айнақулова, Раҳматов, Бобоқулов, Ҳоназарова, Мадраҳимов каби студентлар сафи тобора ўсмоқда. Институтлараро мусобақада бу факультет студентлари пойтахтдагина эмас, балки республикада биринчиликни олган.

Кеча совхоз йиллик пахта териш планини ортиғи билан бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Совхознинг Эшбеков бошқарувчилик қилаётган биринчи бўлими ва тўртинчи бўлими пахтакорлари аллақачонок планни бажариб қўйган. У теримда машиналардан унумли фойдаланишнинг натижасидир.

Машиналарда пахта теришда ҳам студентлар ёрдам беришмоқда. Улар зангори кемаларга миниб, совхознинг илғор механизаторлари қатори улкан хирмонга бункерлардан пахта тўкишмоқда. Совхоз пахтанинг 60 процентини машиналар билан териб олди.

ВЬЕТНАМДА ТИНЧЛИК ЎРНАТИЛСИН

Венгер меҳнаткашлари Американинг Вьетнамдаги агрессиясини қоралайдилар ва қаҳрамон Вьетнам халқи билан бирдам эканликларини айтадилар. Бўлиб ўтган митингларда улар вьетнамлик қардошларга моддий, маънавий ва сиёсий ёрдам кўрсатишни давом эттиришга тайёр эканликларини изҳор қилдилар. Корхоналарда бирдамлик меҳнат вахталари ўтказилмоқда. Турли корхоналар, кооперативлар, муассасалардан, ёшлар ташкилотларидан Венгрия Тинчлик кенгашининг бирдамлик фондига ҳозиргача бир неча юз минг форинт тушди.

Югославия Социалистик Федератив Республикасининг Президенти И. Броз Тито музокаралар тўғрисидаги Югославия Жазоир ахбороти имзолангранидан сўнг Жазоир Революцион Кенгашининг Раиси Ҳуари Бумиддин билан биргаликда Бриони оролида матбуот конференцияси ўтказиб, агрессия тўхтатилган тақдирдагина Вьетнам проблемасини ҳал қилиш мумкин бўлади деб айтди. Чунончи, чет эл қўшинларининг олиб чиқиб кетилиши ва 1954 йилги Женева битимлари асосида масалани бартараф этиш йўлларини қидириш, деди сўзини давом эттириб Тито, бу масалани бартараф этишга йўл очган бўлур эди. Буни қандай қилиб амалга ошириш кераклигини алоҳида битим билан белгилаш лозим, деб қўшиб қўйди Тито.

Ливандаги Набатия шаҳрининг аҳолиси «Анидо» газетаси редакциясига йўлланган мактубида бундай дейилади: тинч шаҳар ва қишлоқлар ваҳшиёна бомбардимон қилинаётганлигини, АҚШ куролли кучларининг Вьетнамдаги босқинчилик ҳаракатларини дунёдаги барча соф виждонли кишилар қаҳр-ғазаб билан қораламоқдалар. «Биз, Набатия аҳолиси, деб таъкидланади мактубда, Америка империализмининг Вьетнамга қарши қилаётган агрессиясини нафратланиб қоралаймиз ва бутун дунёдаги соф виждонли миллион-миллион эрксевар кишилар билан бирга ана шу ваҳшиёна агрессияга чек қўйиш ва Вьетнамда тинчлик ўрнатиш учун ўзимизнинг бутун кучимизни сарфлашга тайёрмиз».

(ТАСС).

Вьетнам Демократик Республикасига яна ҳужум қилинди

ХАНОЙ, (ТАСС). 7-Флот кемаларида, шунингдек Жанубий Вьетнам ва Таиланддаги базаларда жойлашган Америка самолётлари 11 октябрда Вьетнам Демократик республикасининг осмон чегарасини бир неча марта бузиб ўтиб, Виньлин районидаги, Куангбинь, Хатин, Нгеан, Футхо, Шонла ва бошқа вилоятлардаги аҳоли зич яшайдиган районларни ва саноат объектларини бомбардимон қилди ва ўққа тутди. Шу куни Америка самолётлари демилитаризация қилинган зонанинг шимолий қисмидаги аҳоли яшайдиган жойларни ҳам бомбардимон қилди.

Вьетнам информация агентлигининг хабар беришича, Америка ҳарбийларининг бу янги жиноий ҳаракатлари муносабати билан Вьетнам халқ армияси Олий қўмондонлигининг алоқа миссияси Вьетнамдаги кузатувчи ва контрол қилувчи халқаро комиссияга норозилик мактуби йўллади.

Венесуэладаги сиёсий маҳбусларни озод қилиш учун

САН-ХОСЕ, (ТАСС). Венесуэладаги сиёсий маҳбуслар билан бирдамлик коста-рика комитети баёнот эълон қилди. Комитет бу баёнотида коста-рика халқини Венесуэла сиёсий маҳбусларини озод қилиш учун кураш олиб боришга чақиради. Баёнотда бундай дейилади: ҳозирги вақтда Венесуэла турмаларида минг-минглаб гражданлар, шу жумладан депутатлар, сенаторлар, ишчилар, деҳқонлар ва студентларнинг раҳбарлари азоб чекиб ётибдилар. Венесуэла турмаларига ташланган кишиларнинг кўпи, дейилади баёнотда, ҳалок бўлиб кетди, қолганлари ваҳшиёна муомала қилинаётганлиги натижасида оғир касалликларга дучор бўлиб, азоб чекмоқдалар.

ВЬЕТНАМДАГИ УРУШГА ҚАРШИ

ТОКИО, (ТАСС). «Биз давлат муассасалари ва корхоналари ходимларининг 1 миллион 600 минг аъзоси номидан ўз сафларимизни янада маҳкам жипслаштирамиз ва АҚШнинг Вьетнамдаги урушига қарши норозилик билдириш, иш ҳақи минимумини белгилашни талаб қилиш, шахтёрларнинг ишдан бўшатилишига қаршилик кўрсатиш учун 21 октябрда ўтказиладиган ялпи забастовкада актив қатнашамиз, деб қасамёд қиламиз». Давлат корхоналари ва муассасалари ходимларининг биргаликда кураш олиб борувчи кенгаши ташаббуси билан Хибия паркида ўтказилган митинг қатнашчилари ана шу қасамёдни қабул қилдилар.

Митингда Япония Касаба союзлари Бош кенгашининг Бош секретари Акира Иваи, Коммунистик ва Социалистик партияларнинг вакиллари сўзга чиқиб, Сато ҳукуматини кескин танқид қилдилар. Сато ҳукумати репрессиялар билан таҳдид қилиб, меҳнаткашларнинг куз фаслида АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши ўзларининг ҳаётий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун олиб борадиган курашига ҳалақит беришга уринмоқда.

ЖОНСОННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН, (ТАСС). Президент Жонсон Балтиморда нутқ сўзлаб, асосан АҚШдаги мавжуд социал таъминот системаси тўғрисида гапирди. Президент бу система кўпгина американиклар учун яшашнинг «тузукроқ ва муносиброқ» шароитларни яратиб бермаётир, деб эътироф қилди. «Барча гражданларимиз учун тузук ва муносиб турмушни таъминлаб бериш иши ҳали тугалланишига анча бор, деди у. —... социал таъминотдан фойдаланаётган кишиларнинг ҳаддан ташқари кўпчилиги — кексаларнинг ўзигина эмас, балки бевалар, етимлар ва инвалидлар ҳам жуда кам даромад ҳисобига тирикчилик қилишга мажбур бўлмоқдалар.

Жонсон келгуси йил январида Конгрессга мурожаат қилиб, социал таъминот системасига ўзгариш киритишни таклиф қилмоқчи эканлигини эълон қилди. Жумладан, у, 25 йилдан кўпроқ давр мобайнида страхование фондларига маблағ тўлаб келган 65 ёшдаги ва бундан кексароқ американиклар учун тўланаётган нафақаларнинг минимал даражаси оширилади, деб айтди.

Мен, деди сўнгра Жонсон, кексалар учун янги уйлар қуриш программасини ишлаб чиқиш учун махсус комиссия тайинладим. АҚШдаги кексалар учун қурилган ҳозирги уйлар «қаровсиз ва ачинарли аҳволда», деб қўшиб қўйди у. «Мен, деди Президент, шу қадар қашшоқликда ўз ажалини кутиб ўтирган кексаларни кўрганимда кўзимга ёш келди».

СОВЕТ-ФРАНЦИЯ МУНОСАБАТЛАРИ РИВОЖЛАНМОҚДА

ПАРИЖ. Франция Министрлар Советининг 12 октябрда бўлиб ўтган мажлиси кун тартибида, деди ахборот масалалари билан шуғулланувчи бош секретарь И. Бурж, Франция — Совет муносабатлари асосий масала бўлди.

СССРга қилган сафаридан қайтиб келган илмий тадқиқотлар масалалари билан шуғулланувчи министр А. Пейрефит ўзининг Москвада олиб борган музокаралари натижаларини Министрлар Советига гапириб берди. И. Бурж матбуот конференциясида шуни таъкидладики, А. Пейрефитнинг сафари Президент Де Голльнинг шу йил июнида Совет Иттифоқига қилган визити вақтида Совет-Франция илмий ҳамкорлиги тўғрисида Москвада тузилган умумий битимларни конкрет суратда амалга ошириш тўғрисида бир фикрга келиш имконини берди.

Ташқи ишлар министри М. Кув Де Мюрвиль ҳозирги вақтда Парижда олиб борилаётган Франция-Совет иқтисодий музокаралари қандай бораётганлиги тўғрисида ахборот берди.

(ТАСС).

ИНДИРА ГАНДИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДЕҲЛИ, (ТАСС). Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди Силигурида (Ғарбий Бенгалия штати) ўтказилган оммавий митингда нутқ сўзлаб, Ҳиндистоннинг сиёсати демократия, социализм, бирлик ва тинчликдан иборат асосий принципларга асосланмоқда, деб айтди. ПТИ агентлигининг хабар беришича Ҳиндистон Бош Министри Ҳиндистон «заиф бўлганлиги ёки бирор кимсадан қўрқаётганлиги» учун эмас, балки барча мамлакатлар билан тинчлик ва дўстликни истаётганлиги учун тинчликка интилмоқда, деб таъкидлаган. Ҳиндистоннинг тинчликка интилаётганлиги, деб сўзини давом эттирди Ганди, агрессия бўлган тақдирда Ҳиндистон зарба бермайди, деган маънони билдирмайди.

Ҳиндистон Бош министри Ҳиндистон ҳукуматининг чет эл ёрдами ҳусусидаги позициясини яна бир марта таъкидлаб, мамлакатнинг сиёсатига таъсир ўтказиш мақсадида бериладиган ҳеч қандай ёрдамни Ҳиндистон қабул қилмайди, деб айтди.

СССР давлат революция музейига экскурсия. Суратларда: чапдан — ўқувчилар «1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан уруши» залида. Ўнгда — Царицин мудофааси қатнашчиларининг Сталинград ҳимоячиларига мурожаати.

В. Мусальян фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Планлаштириш ва моддий манфаатдорликни оширишдаги янги системанинг афзаллиги

Социалистик экономикага раҳбарлик қилишнинг ленинча принципларини такомиллаштириш, халқ хўжалигининг турли соҳаларида хўжалик ҳисобини жорий этиш соҳасидаги янги вазифаларни белгилаб берган КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми бўлиб ўтганига бир йил тўлди. Ана шу давр ичида мамлакат экономикасининг турли тармоқларида планлаштириш ва моддий манфаатдорликни оширишнинг янги системасини жорий қилиш бўйича дастлабки муваффақиятларга эришилди.

Қуйида Ўзбекистон автомобиль транспортида биринчи марта янги системада ишлашга кўчган Тошкентдаги 3-автокомбинат коллективининг илк тажрибалари билан танишасиз.

✦ ✦ ✦

Сиз суратда кўриб турган бу азаматлар автокомбинатнинг илғор шофёрларидан: А. Ҳамдамов, Ж. Кавалевский, Х. Мирзаев, Т. Сайрамов ва А. Киселевлар.

А. Тўраев фотолари.

✦ ✦ ✦

ШОФЁР—ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ФИГУРА

Бизда шофёр асосий ва ҳал қилувчи фигура ҳисобланади. Автомобиль хўжалигимизнинг бутун иш фаолияти унинг қандай ишлашига боғлиқ. Бироқ, шу йилнинг бошигача меҳнатга ҳақ тўлашнинг ҳукм суриб келган системаси уларнинг машинадан тўла ва оқилона фойдаланишга бўлган қизиқишини кучайтирмасди. Хусусан, юкни у ёки бу корхона-ташкилотдан ортиб савдо тармоғига тушириб қайтишда машиналарнинг бўш келиши каби ачинарли аҳволга шофёрлар бефарқ қарар эдилар. Чунки машина қувватидан самарали фойдаланганликлари учун ҳеч қандай ҳақ тўланмасди, рағбатлантирилмасди. Эндиликда юкни ташлаб қайтишда машинанинг бўш келмаслигини таъминлаш мақсадида иш ҳақининг 7 процентидан то 20 процентигача миқдорда мукофот жорий этилди.

Бу биз, шофёрлар учун катта рағбатлантириш бўлди. Ҳар бир шофёр ўз имкониятларидан ўринли фойдаланишга ҳаракат қилмоқда. Машинани бўш ҳайдаш эндиликда шофёрнинг кўнглини ҳижил қилмоқда. Қандай қилиб бўлса-да, машинанинг фойдали ҳаракат қилишини таъминлаш пайига тушиб қолдик. Ҳар бир шофёр машинанинг боришда ҳам, келишда ҳам юк ортиб ҳаракатланиши учун жон куйдирмоқда. Корхонада бу ҳол оммавий тус олганлиги иқтисодий-техникавий жиҳатдан қувончли натижалар келтираётир. Ҳозирги вақтда бизнинг ойлик маошимиз анча ортди: ўртача иш ҳақимиз ойига 100-110 сўмни ташкил қилмоқда. Ҳа, бу ўртача миқдор. Ишда намуна кўрсатаётган, машинадан унумли фойдаланаётган, кўп юк ташиётган, ёнилғи тежаётган шофёрлар бундан ҳам ортиқ ҳақ олаётганлигини таъкидлаб ўтиш жоиз бўлар.

Бизнинг самарали меҳнат қилишимиз учун зарур шарт-шароитлар ҳам яратиб берилмоқда. Илгари машинадан фойдаланадиган ташкилотлар заказ берсалар, комбинат машинани шаҳар савдо бошқармасига юборарди. У ердан машина керак бўлган ташкилот вакили бизни юк ортиладиган объектга бошлаб борарди. Кўриниб турибдики, анчагина вақтимиз бекор кетарди. Юк ортиладиган жойга боргунимизча қанча-қанча бефойда йўл босар, ортиқча ёнилғи сарфлар эдик. Эндиликда бунга чек қўйилди. Ҳозир машиналар тўппа-тўғри юк ортиладиган жойга юборилмоқда. Машинадан унумли фойдаланиладиган бўлиб қолганлигини шу мисол орқали кўрсатмоқчиман.

Энди биз ҳар бир минут вақтнинг қадрига етмоқдамиз. Машинамизнинг бир метр ҳам бефойда ҳаракатланишига йўл қўймаслик учун курашмоқдамиз. Бу, комбинат бўйича жуда кўплаб маблағ тежаш, машиналардан фойдаланиш коэффициентини ошириш имконини беряпти.

Биз аҳоли учун кунда керак бўладиган озиқ-овқат, кийим-кечак ва рўзғор буюмларини савдо тармоқларига ўз вақтида етказиб беришга даъват этилганмиз. Умумхалқ ишига қарашаётганлигим, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш учун курашаётган халқимга хизмат қилаётганлигим билан бир шофёр сифатида фахрланаман. Бу фахр мени янада ғайрат-шижоат билан ишлашга, янги резервларни топиб ундан фойдаланишга илҳомлантирмоқда.

Қобил РАШИДОВ,
шофёр.

ДАДИЛ ҚАДАМ

КПСС XXIII съезди халқ хўжалигига раҳбарлик қилишнинг жуда яхши, ҳаётда синалган йўлларини кўрсатиб берди. Мамлакатимиз миқёсида амалга оширилаётган хўжалик ислоҳоти корхоналарга ишнинг кўзини билиб раҳбарлик қилишни, ҳамма соҳада иқтисодий таҳлил юритишни тақозо этади. Партия съезди планлаштириш ва моддий манфаатдорликни оширишнинг янги системасини жорий этиш вазифасини қўйди. Ҳозирги вақтда бу вазифа кўпгина корхоналарда муваффақият билан амалга оширилмоқда. Дастлабки натижалар, илк самаралар янгича ишлашнинг афзаллигини ҳозирнинг ўзидаёқ ёрқин кўрсатиб турибди.

Бизнинг автокомбинатимиз ҳам республикада биринчи бўлиб янгича ишлаш системасига кўчган корхонадир. КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумидан кейиноқ хўжалик ҳисобида ишлашга кўчиш учун қизғин тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Янгиликка йўл очиш ҳамиша қийин бўлади. Биз янгича ишлашда ҳеч қандай тажрибага эга эмас эдик. Шу сабабли мамлакатимиздаги илғор автотранспорт корхоналарининг иши билан танишишга қарор қилдик. Корхонамиз мутахассислари ва ишлаб чиқариш илғорларидан бир группаси Москва ҳамда Ленинградга юборилди. Ана шу шаҳарлардаги автомобиль хўжаликларининг илғор иш усуллари, хўжаликни бошқаришдаги тажрибалари, машина-ускуналаридан унумли фойдаланиш соҳасида амалга ошираётган тадбирлари қандай натижалар бераётганлиги билан қизиқиб танишдик. Қардошларимизнинг бой тажрибаси бизнинг коллективимиз вакилларини янгича ишлашга дадил кўчиш учун илҳомлантирди. Сафардан қайтибоқ корхонамиздаги мавжуд аҳволни ҳар томонлама чуқур таҳлил қилиб чиқдик.

Янгича ишлашга кўчишдан аввал биринчи навбатда нималарга эътибор берганлигимизни айтиб ўтмоқчиман. Комбинатда бир қанча автоколонналар, ремонт устахоналари ва ёрдамчи хўжаликлар бор. Уларнинг ишлаб чиқариш-иқтисодий фаолиятини бирма-бир таҳлил қилдик. Ҳар бир машинанинг рентабеллик даражасини ўргандик, янги резервларни изладик.

Бироқ, шуларнинг ўзигина янгича ишлашга муваффақият билан кўчиш учун тўла-тўкис замин ярата олишига кўзимиз етмади. Бир қатор қўшимча муҳим тадбирларни амалга оширишга тўғри келди. Комбинатимизнинг асосий вазифаси шаҳримиздаги савдо тармоқларига озиқ-овқат маҳсулотлари, саноат молларини ўз вақтида етказиб беришдан иборат. Бу автомобилчилардан катта масъулият талаб қилади. Шаҳар аҳолисини эрта-ю кеч нон, ун, макарон, ширинлик каби озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак, идиш-товоқ сингари буюмлар билан бир меъёрда таъминлаб туриш ҳазилакам иш эмас. Магазин очиқ бўлсаю, нонни эрта тонгда етказиб бераолмасак бундан ёмони йўқ. Шунинг учун ҳам автомобилчиларимиз ишида жиддий бурилиш ясаш лозим эди. Шундай қилдик ҳам.

Автомашиналардан иложи борича унумли фойдаланиш, уларнинг қатъий график билан қатнашига эришиш бизнинг диққат-эътиборимизда бўлди. Илгари юқори ташкилотлар бизга турли-туман топшириқлар беришаверар, ходимларнинг мустақил ишлашини бу аҳвол бир мунча бўғиб турар эди. Корхона фаолиятига 30 хил кўрсаткичга қараб баҳо берилганлиги бунинг биргина мисолидир. Ҳозирги вақтда юқоридан ҳар хил топшириқлар бераверишга чек қўйилди. Уч хил кўрсаткич бизнинг қандай ишлаётганлигимизни кўрсатиб турадиган мезон бўлиб қолди. Иш ҳақи фонди, фойдадан бюджетга ажратиладиган маблағлар ҳажми ва корхонамиз хизмат кўрсатадиган ташкилотлар рўйхатигина белгилаб берилган. Қолганлари ўзимизнинг ихтиёримизда. Қайси ишни қандай ташкил қилиш, ходимлардан қайси участкаларда фойдаланиш ўзимизга ишониб қўйилган. Бу эса бизнинг ҳуқуқимиз кенгайтирилганлиги, коллективда ташаббускорликни авж олдириш учун катта имкониятлар яратилганлигининг бир белгиси.

Мустақил ишлаш учун шароит яратиб берилганлиги ишлаб чиқаришда яхши натижалар бермоқда. Имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, юқори ташкилотлар белгилаган 838 ўрнига 770 автомашина билан бизга бириктирилган савдо ташкилотларига бемалол хизмат қилишимиз мумкин деган фикрга келдик. Бунинг учун ҳамма маркадаги машиналардан унумли фойдаланиш режаларини тузиб чиқдик. Барча маркадаги автомашиналар ремонти тўла марказлаштирилди. Ремонт ишлари икки сменада ташкил қилинган.

Ремонт ишларини ихтисослаштириш нималар берди? Илгари савдо ташкилотларига ҳар бир машинада 900 килограммга етар-етмас юк ташиб берган бўлсак, эндиликда прицеплар ёрдамида бир машинада 1400 килограммдан юк ташишга эришмоқдамиз. Бу 10 та машинани бошқа ишларга ажратиш имконини берди. Шунингдек, савдо тармоқларидан ящик ва бошқа идишларни ремонт заводларига ташиш учун 30 дан ортиқ «ГАЗ-51» маркали машиналар кўпроғи банд бўларди. Ўз кучимиз билан ящик ва бошқа юк ташиладиган идишларни ремонт қилишни ўзлаштирганлигимиз натижасида шундай машиналардан ўнтасини бошқа ишларга ажратишга муваффақ бўлдик. Нон ташиладиган автомашиналар кузови конструкциясини ҳам ўзгартирдик. Бу ҳам 10 та машинадан бошқа участкаларда фойдаланишга имконият яратди. «Люкс» машиналаридан 50 тасининг кузови қайта жиҳозланди. Бу тадбир ҳам катта иқтисодий тежам бермоқда: юк ташишда фойдаланилаётган 20 та автомобиль қисқартирилди. Ана шунинг ўзи ҳар йили 26 минг сўмга яқин иқтисодий тежам беряпти.

Эскириб қолган автомашиналар прицепларидан 40 таси қайта ремонт қилинди. Улар яроқли ҳолга келтирилди. Бу кўплаб юк ташиш учун янги имкониятлар очди. Автомашиналарнинг қувватидан фойдаланиш 60 процент ошгани ҳолда юк ташиш таннархи арзонлашди. Ремонт ишларининг ҳамма участкаларида янгича тартиб жорий қилинган. Ремонт ишларини тезлаштириш, сифатини яхшилашга қаратилган комплекс тадбирлар амалга оширилди.

Техникавий хизмат кўрсатиш ишларининг ҳаммаси ҳам марказлаштирилган ҳолда амалга оширилмоқда. Натижада ремонтга тушган машиналар тезда «соғайиб» чиқиб кетмоқда. Чунки ремонт устахоналарида «қачон машина келаркин, уларнинг ремонтини қачон тугаллар эканмиз, қандай эҳтиёт қисмлар зарур бўларкин» деб ўйлаб ўтирилмайдиган бўлиб қолди. Сабаби: корхона устахоналарида эскириб қолган деталларни қайта тиклаш йўлга қўйилди. Ишдан чиққан деталлар реставрация қилингач, машиналарга ўрнатиш учун тахт қилиб қўйилади. Ҳатто зарур узеллар йиғиб тайёрланади. Бу эса ремонт талаб бўлиб келган машинага ўша заҳотиёқ зарур ёрдам кўрсатиш имконини беряпти.

Эндиликда ремонтга келган машина ортиқча тўхтаб қолмайди. Устахонага келиши билан унинг «ногирон» қисми ажратиб олинади. Ўрнига янгиси ёки қайта тиклаб қўйилгани ўрнатилади. Кўпинча бутун бошли узелларни ҳам машина келган заҳоти алмаштириб қўйиш одат бўлиб қолди. Ремонт ишларининг шу тариқа ташкил қилинганлиги машиналарнинг ремонтда камроқ бекор туриб, кўпроқ юк ташишларига шароит яратди.

Корхона қанча кўп фойда кўрса, иш ҳақи ҳам шунча ортиб бораверади. Коллективимиз буни жуда яхши тушунган ҳолда иш жараёнларини такомиллаштириш юзасидан анчагина тадбирларни кўрди. Яқин вақтларгача нон ташувчи машиналар бир ярим сменада ишларди. Ҳозирги вақтда уларнинг ишини уч сменали қилиб ташкил этдик. Шунинг ўзи 15 та машинани қисқартириш — бошқа участкада фойдаланиш имконини беряпти. Шу каби бир қатор тадбирларнинг амалга оширилиши туфайли қарийб 100 киши ишлаб чиқаришнинг бошқа участкаларига ўтказилди.

Янгича тартибда ишлай бошлаганимизга унча кўп вақт бўлгани йўқ. Шу йилнинг февраль ойидан бошлаб планлаштириш ҳамда моддий рағбатлантиришнинг янги системасига кўчган бўлсак, шу етти ойдан ортиқроқ муддат ичида жуда катта ўзгаришлар юз берди. Буларни албатта рақамлар тили билан, рақамларни қиёслаш билан изоҳлаш қизиқарли бўлар деб ўйлайман. Янги системада ишлай бошлаганимиздан буён меҳнат интизоми мустаҳкамланди. Меҳнаткашлар ўртасида ташаббускорлик учун кенг майдон очилди. Ҳар бир автоколонна ва ёрдамчи хўжаликларнинг коллективлари ўз ишлаб чиқариш участкаларида техника-иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш учун ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан машиналардан фойдаланиш коэфиценти 11.7 процент юксалди. Ташиладиган юклар ҳажми ҳам кўпайди. Олинадиган фойда ўтган йилдагига қараганда 51.8 процент ортди. Кейинги 7 ой ичида ҳаммаси бўлиб 625 минг 300 сўм фойда кўрилди.

Бу, дастлабки дадил қадамларимиздир. Ҳали бу соҳада жуда кўп тадбирларни амалга оширишимиз зарур. Ремонт ишларини тезлаштириш, машиналар паркидан фойдаланиш соҳасида ҳам анчагина резервларимиз бор. Улардан оқилона фойдаланиш комбинатимиздаги ҳар бир ишчи, инженер-техник ходим ва хизматчининг жонажон бурчидир. Коллективимиз янги беш йилликда улкан вазифаларни бажаришга бел боғлаган. Ҳеч шубҳасиз ана шу маррани муваффақият билан эгаллаймиз.

М. ФАЙНЛЕЙБ,
автокомбинат директори.

Ишончингизни оқлаймиз

Машиналарнинг «саломатлиги»ни сақлаш бизга ишониб топшириладн. Ишдан чиқиб қолган деталлар, ишлашга тихирлик қилган узеллар рўпара қилинганда, биз уларни тезроқ қўлдан чиқариш — шофёрларга эртароқ тузатиб топшириш ҳаракатида бўламиз. «Касал» қисмини «даволаб» шай машинани шофёрга ҳавола қилганимизда ўзимизни қанчалик бахтиёр ҳис қилганлигимизни билсангиз эди.

Корхонада планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги усулига кўчилиши муносабати билан барча участкаларда, жумладан, ремонт устахоналарида ҳам комплекс тадбирлар амалга оширилди. Машиналар ремонтини кўнгилдагидек адо этиш ниятида техникавий ишларнинг марказлаштирилган тартиби жорий этилди. Ремонтчилар икки сменада ишлайдиган бўлишди. Зарур қўшимча агрегатлар ўрнатилди. Эндиликда машиналар ремонтга қўйиладиган бўлса, машинанинг «ичак-чавоғи»ни «ағдар-тўнтар» қилиб ўтирмаймиз. Илгаритдан ремонт қилиб шайлаб қўйилган, йиғилган узелни ўрнатамиз-қўямиз. Бу эса машиналарнинг ремонтда узоқ вақт туриб қолмаслиги учун гаров бўлмоқда.

Кўпгина ремонтчилар ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатаётирлар. Михаил Савин — уста дурадгор. Бир неча йилдан бери корхонамизда ишлайди. Ишга ижодий ёндошади. «Планни бажардим — ишим битди» дейдиган одамлардан эмас. Қилган иши сифатли бўлади. Ҳозир кузовларни ремонт қилувчи дурадгорлар бригадасига раҳбарлик қилмоқда. Смена топшириқларини 130 процентга етказиб адо этяпти. Иван Герасимов, Қурбон Йўлдошев каби ремонтчи ишчиларимиз билан комбинатимиз коллективи фахрланади. Фахрлансак арзигулики кишилар булар. Айтилган ишни барвақт бажарадилар, уларнинг қўлидан чиққан маҳсулот сифатли бўлади. Ўз машинасига янги қисм ўрнатилгани, кузови алмаштирилганлиги ё ремонт қилинганлигини кўрган шофёр мана шу ўртоқларга ҳамиша миннатдорчилик изҳор қилади.

Ремонт ишларида бир қанча янгиликлар ҳам рўй берди. Улар ҳақида батафсил тўхталиб ўтиш қийин. Бир-икки янгилик ҳақида фикр юритай, Озиқ-овқат маҳсулотлари ташийдиган енгил машиналар учун тажриба тариқасида янги хил кузовлар ясалди. Юк ортилаётган вақтда бу кузовларнинг усти очиб қўйилади. Юк жойланиб бўлгач ёпилади. Бу, юк ортиш пайтида юкчиларнинг қийналмаслигини, қўшимча равишда анчагина юк ортилишини таъминламоқда. Машина ҳам юк ортиш вақтида аввалгидек узоқ муддат туриб қолаётгани йўқ. Бу бир янгилик. Иккинчиси, машина деталларини қайта тиклаш жорий қилинганлигидир. Шу вақтгача ишдан чиққан деталлар ташлаб юборилар ёки қайта қўйиш учун бошқа корхоналарга металл парчаси сифатида жўнатиларди. Ҳозир ундай эмас. Эскирган деталь қайта тикланмоқда. Бу, биринчидан, камёб деталларни қидириб юришимизга маълум даражада чек қўйса, иккинчидан, ремонт ишлари таннархини арзонлаштириш, машиналарнинг ремонтда узоқ вақт туриб қолмаслигини таъминламоқда. Эскирган деталларга оро берилиб, янгисидан қолишмайдиган қилиб тайёрланяпти.

Меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги системаси жорий қилинганлиги натижасида машиналар паркидан фойдаланиш коэффициенти 0,82 га етди. Бу катта кўрсатгич, жуда яхши натижа. Ваҳолонки, республикамиздаги шундай корхоналарда бу рақам ўртача ҳисобда 0,70 дан ортмаётир. Биз, ремонтчиларнинг ҳам даромадимиз ортиб қолди. Ҳозирги вақтда бултургига нисбатан ойлик иш ҳақимиз 20 — 25 процент кўпайди.

Маҳмуд ҚОДИРОВ,
ремонтчи слесарь.

Бу йигитлар ўзларининг рационализаторлик таклифлари билан автокомбинат ишчилари орасида ҳурмат-эътиборга сазовор бўлган ихтирочилардан И. Каралев, Л. Цой, М. Қодиров ўртоқлар.

ИМТИҲОН

Бизнинг коллективимиз янгича ишлашга кўчганидан буён етти ойдан кўпроқ вақт ўтди. Гап шундаки, янгича ишлашга кўчиш учун тайёргарлик даври комбинатимиз партия ташкилоти учун катта бир имтиҳон бўлди. Партия қўйган вазифани муваффақиятли амалга ошириш учун корхонамиздаги ҳар бир коммунист қатъий бел боғлади. Ўзининг бутун илми, ташаббускорлик, тадбиркорлик қобилияти, кучини комбинатда иқтисодий ислоҳотни амалга оширишга сафарбар этди.

Аввало, комбинатдаги ҳар бир автоколоннада, устахонада ва ёрдамчи хўжаликлар коллективларида янгича ишлашнинг афзалликлари, бундан корхона ва ҳар бир ишчи кўрадиган наф тўғрисида тушунтириш ишлари олиб борилди.

Кўпгина коммунистлар янгича ишлашга ўтиш даврида ташаббускорлик намуналарини кўрсатганликларини айтмай иложимиз йўқ. Старший мастер Анатолий Ахтемов ижодкор одам. У энг яхши мутахассис бўлиш билан бирга, тадбиркор раҳбар, ташаббускор коммунист ҳамдир. У таровозларни қайта жиҳозлаш бўйича жуда тежамли таклиф берди. Натижада машиналарнинг юк кўтариш имконияти ортди. Уларга кўпроқ юк ортиладиган бўлиб қолди. Ана шу янгилик корхонада кўп тежам бермоқда. Юк ташиш ишларини жадаллаштиришни таъминлаяпти. Бу усул ҳозирги вақтда республикамизнинг барча автомобиль хўжаликларида қўлланилаётганлиги биз учун фахрлидир. Инженер Семён Вайнер ҳам юк ташиладиган машиналар қувватидан самарали фойдаланишга ёрдам берадиган таклифлар билан майдонга чиқди. Бундай коммунистлар комбинатимизда жуда кўп.

Ҳозирча бир имтиҳондан ўтдик. Олдимизда яна катта довонлар турибди. Булар беш йиллик довонларидир. Биз уларни иқтисодий техника кўрсатгичларимизни яхшилаш, янгича ишлаш афзалликларини намойиш қилиш, ҳар бир ишчи ва инженер-техник ходимнинг ўз меҳнатига рағбатлантирилган тартибда маош олиши кабиларга эришиш билан эгаллаймиз.

Беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини барвақт бажаришга отланган комбинатимиз коллективининг мусобақасига коммунистлар етакчилик қилмоқдалар. Коммунистлар бошчилик қилаётган колонналар энг юқори кўрсатгичларга эришмоқдалар. Коммунистлар ишлаётган участка ва бригадалар янгиликларни дадиллик билан ишлаб чиқаришга жорий этаётирлар. Коммунистлар меҳнат қилаётган экипажларнинг аъзолари юк ташиш, ёнилғи тежаш, машина қувватидан ўринли фойдаланишда ибрат кўрсатмоқдалар. Ҳамид Муҳаммедов, Анатолий Родионов, Тўлаган Ёқубов, Петр Степанов, Владимир Шпиндага ўхшаш ўнлаб шофёрлар касбдошларига ҳар жиҳатдан намуна бўлаётирлар.

Партия ташкилотимиз илғорларнинг тажрибасини оммалаштиришга алоҳида эътибор бермоқда. Ижодкор рационализаторнинг ҳар бир таклифи ўз вақтида кўриб чиқилади. Унинг афзалликлари тан олингач бир колоннада, устахонада, ёрдамчи хўжаликдаги коллектив аъзолари ўртасида амалга оширилади.

Ремонтчилар, шофёрлар, инженер-техник ходимларнинг шахсий даромади ортиб бормоқда. Корхона мутахассислари, раҳбар ходимлари илғор иш усуллари, прогрессив технологиядан фойдаланишдаги янгиликлар ҳақида вақти-вақти билан сўзлаб берадилар. Илғор ремонтчилар, тезкор шофёрлар, ишчан мутахассисларнинг тажрибалари оммалаштирилади.

Фойдадан бюджетга ажратиладиган маблағларнинг бир қисми корхона коллективининг маданий-маиший эҳтиёжларини яхшилашга сарфланмоқда. Ҳозирча биз шундай маблағларнинг бир қисмидангина фойдаландик. Комбинат ишчилари учун уй-жой қуриб беришга киришдик. Шофёрлар дам оладиган санаторийни тиклаш ишлари ҳам жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Яқин вақт ичида янги автокомбинат қурилишини бошлаб юборамиз. Янги комбинатни барпо қилиш учун 2,5 миллион сўм сарфлашни мўлжаллаб турибмиз.

Партия ташкилоти ишининг самараси корхона коллективи эришаётган муваффақиятларнинг натижаси билан белгиланади. Бу соҳада дастлабки ютуқларга эришганлигимизни айтиб қўяқолай. Комбинатимиз ишлаб чиқаришда эришган юқори кўрсатгичлари учун бу йил шаҳар «Ҳурмат тахтаси»га иккинчи бор ёзилиш шарафига муяссар бўлди. 75 шофёрга илғорлик значоги берилди.

Партия ташкилоти шофёрлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни яна ҳам кенг кўламда йўлга қўйиш тадбирларини кўрмоқда. Ҳали ҳам ўз ишига совуққонлик билан қарайдиган ремонтчилар бор. Иш жойини тоза тутмайдиган кишилар учраб туради. Материал ва маблағларни исроф қиладиганлар ҳам йўқ эмас. Техникадан фойдаланиш қоидаларига тўла амал қилмайдиган, аварияларга йўл қўядиган, машина қувватидан лозим даражада фойдаланмайдиган шофёрлар бор. Улар корхонамиз коллективининг умумий юксалишига маълум даражада салбий таъсир кўрсатмоқдалар. Партия ташкилоти ана шундай камчиликларни тугатиш учун курашни ўзининг шу кеча-кундуздаги биринчи даражали вазифаси деб билади.

Е. МИНИН,
комбинат партия ташкилотининг секретари.

Резервлар калити

КПСС XXIII съезди партия, совет ва хўжалик ташкилотларига Марказий Комитетнинг сентябрь Пленумида илгари сурилган хўжаликни бошқаришнинг янги принципларини аста-секин ҳаётга татбиқ қила бориш вазифасини юклади. Бу принциплар ҳозирги вақтда халқ хўжалигининг саноат ишлаб чиқариши, транспорт тармоқларида дадиллик билан амалга ошириляпти. Бизнинг корхонамиз ҳам республикада янгича ишлаш системасига ўтган дастлабки коллективлардан бири ҳисобланади.

Янгича системада ишлаш коллективдаги ҳар бир мутахассисдан, ишчидан ва хизматчидан ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилишни, ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг майда-чуйда масалалари билан эмас, балки тубли ва йирик, муҳим ва тежамли масалалари билан жиддий шуғулланишни талаб қилади. «Ишбилармон иқтисодчи,— деган эди В. И. Ленин,— олди-қочди тезислар ўрнига фактларни, рақамларни, маълумотларни синчиклаб ўрганади, ўзимизнинг амалий тажрибамизни таҳлил қилади ва хатонинг илдизи мана бу, уни бундай тузатиш керак деб кўрсатади». Владимир Ильич Ленин буюк иқтисодчи сифатида айтган шу фикрлари билан бизнинг шу кеча-кундузда амал қилаётган янгича системамизга башорат қилган бўлса не ажаб. Дарҳақиқат ишлаб чиқаришга ишнинг кўзини билиб раҳбарлик қилингандагина мўлжалланган натижаларга эришилади.

Биз ана шу янгиликни корхонамизда татбиқ қилаётганимизда олдимизда турган улкан вазифани ҳал қилишнинг коллективимизга хос усулларини ишлаб чиқдик. Ишлаб чиқариш-иқтисодий кенгаши тузилди. Кенгашга мутахассислар, илғор шофёрлар, ижодкор ремонтчилар, иқтисодчилар жалб этилди. Кенгаш аъзолари корхонанинг ўзига хос хусусиятларини муфассал ўрганиб чиқдилар. Комбинат коллективи эришган муваффақиятларни, йўл қўйган камчиликларни иқтисодий жиҳатдан чуқур таҳлил қилиши яхши натижалар бермоқда. Кенгаш аъзолари рентабелликни ошириш, кўпроқ фойда олиш ва ишлаб чиқаришга раҳбарликни яхшилашга оид хулосаларни тўплайди. Уларнинг энг яхшиларини ишлаб чиқаришда қўллаш учун таклиф этади.

Корхона фаолиятининг иқтисодий жиҳатдан сурункасига таҳлил қилиб борилиши янги резервларни ишга солиш учун катта имкониятлар очиб бермоқда. Кадрларни жой-жойига қўйиш ва улардан тўғри фойдаланиш коллективга муваффақият келтирмоқда. Янги системага ўтиб ишлай бошлаганимиздан сўнг маъмурий-бошқарув аппаратидаги ходимлар 84 кишига қисқартирилди. Ана шунинг ўзи ҳар бир ишловчига ҳисоблаганда олинадиган иш ҳақини 14,6 процент ошириш имконини берди. Инженер-техник ходимлар ҳамда шофёрларни рағбатлантириш учун ажратиладиган маблағлар корхонанинг техника-иқтисодий кўрсаткичларига қараб белгиланади. Биз машиналар паркидан фойдаланиш, автомобилларнинг фойдали йўл босиши, кўп юк ташиш, иш вақти режимига амал қилиниши коэффициентларига, шунингдек фойда олиш планининг бажарилишига алоҳида эътибор бермоқдамиз. Шофёрларга 7-20 процент миқдорида доимий мукофот бериб борилмоқда.

Янги ситемада ишлаш корхона коллективига ишлаб чиқариш-техника кўрсаткичларини яхшилаб боришнинг ёрқин уфқларини кўрсатиб бермоқда. Иқтисодий таҳлил резервларни аниқлаш ва уларни ишга солишнинг ишончли калити эканлигига иқрор бўлдик. Бу соҳада ҳали анчагина камчиликларимиз бор. Уларни тугатиш тадбирларини кўрмоқдамиз. Ана шунда ютуқларимиз яна ҳам кўпаяверади.

Толиб САЙРАМОВ,
комбинат ишлаб чиқариш-иқтисодий кенгашининг аъзоси.

Одамлар ва тақдирлар

ШОИР СИДДИҚИЙНИНГ РУС ШОГИРДИ

Бола ўқигиси келарди. Унинг ота-онаси ҳам шу ниятда. Аммо уни мактабга қабул қилишмади. Ҳатто ўқиш учун зарур бўлган пулни тўламоқчи бўлганда ҳам қабул қилишмади. Ялиниб ёлборишди, барибир фойда бермади. Ҳолбуки улар бу боланинг одоблилигидан хабардор эдилар. Унинг ҳамма нарсага қизиқишини билишарди.

Бу воқеа 1912 йилда бўлган. Боланинг отаси ишчи Николай Александров «қора дафтарга» тушган киши эди. У революцион варақа тарқатганлиги учун қора дафтарга тушди. Бундай дафтарга тушган киши оддий ҳуқуқлардан маҳрум қилиниб, давлат ва шахсий муассасаларга ишга олинмасди. Шунинг учун ҳам Николай Александров иш топиш мақсадида Самарқандга кўчиб келди. Бу ерда ҳам унинг ўғлини ўқишга олишмади. У чиндан ҳам Чор Россиясининг бўриларча қонунига йўлиқди.

Шу пайт Самарқанд яқинидаги Челек қишлоғида шоир Саидаҳмад Сиддиқий (Ожизий) камбағал болалар учун мактаб очди. Сиддиқий тожик тилида шеърлар ёзарди. 1912 — 1913 йилларда Тифлисда шоирнинг учта шеърлар тўплами босилиб чиққан. Шунингдек, у Озарбайжонда демократ шоир Собир томонидан нашр қилинадиган «Мулла Насриддин» журналида ҳам ўз шеърлари билан қатнашиб турарди.

Саидаҳмад Сиддиқий Россия ва Ғарбий Европада кўп саёҳат қилган, рус тилини яхши биларди. У Гоголнинг «Шинель» повести ва Лев Толстойнинг бир нечта ҳикояларини ўзбек тилига таржима қилган. Самарқанд ва Тошкентда тожик ва ўзбек мактабларининг бошланғич синфлари учун баъзи дарсликларни нашр эттирган.

Шоир Сиддиқий (Ожизий) Михаил Морозов ва Александра Худаш томонидан таҳрир қилинадиган «Самарқанд» газетасининг мухбири ва газетхонларидан бири эди. Шундай экан, унинг адабий ва маданий оқартувдаги иш фаолияти мустамлакачилик ҳокимияти ҳамда ислом дини пешволари томонидан таъқиб қилинган.

Чор малайлари томонидан таъқиб қилинган Николай Александров Саидаҳмад Сиддиқий билан тезда дўстлашиб олди. Сиддиқий ҳам полиция томонидан назорат қилинишини у яхши биларди.

Николай Александров ўйлаб ўтирмай ўғли Георгийни расмий рус мактабига олишмагандан сўнг ўзбек тилида дарс ўтадиган ўртоғи Саидаҳмад Сиддиқийнинг мактабига ўқишга берди.

Суратда: медицина фанлари доктори Г. Александров.

Ҳозир бизда рус, украин, корейс, яҳудий болаларининг ўзбек тилида таълим олиши ҳеч кимни ажаблантирмайди. Аммо у вақтда бундай ҳодиса ғайри-табиий эди. Эҳтимол бу Ўрта Осиёдаги ягона ҳодиса бўлса керак.

Георгий ўзбек ва тожик болалари билан Сиддиқий мактабида бепул таълим олади. Ўқитувчи болаларни араб алифбесида ўқиш ва ёзишга ўргатиб, арифметика, ботаника, география, тарихдан дарс берди. Сиддиқий мактабида болаларга рус тилидан таълим беришга катта эътибор берилarди. Ўқувчилар эски мактабда шолча устида ўтириб таълим олишарди. Бу мактабда доска, глобус ва бошқа кўргазмали қуроллар бўларди. Ўқитувчи болаларга меҳнат кўникмаларини ўргатишга ҳаракат қиларди.

Сиддиқий мактаби Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасигача ишлади. Георгий Сиддиқийнинг бошқа ўқувчилари сингари янгидан ташкил қилинган совет мактабига ўқишга кирди. Саидаҳмад Сиддиқий янги совет мактабларини ташкил қилишда жонбозлик кўрсатди.

Тез орада шоир ва ўқитувчи Сиддиқий Самарқанд область мусулмон меҳнаткашлари депутатлари Совети раисининг ўринбосари, Самарқанд область адлия комиссари қилиб сайланди. 1927 йилдан то умрининг охиригача яна ўз педагогика фаолиятини давом эттирди.

Унинг шогирди Георгий Александров яхши ўқиди, врач бўлиб етишди. Деновда ишлади, сўнг яна ўқиб медицина фанлари кандидати унвонини олди. Уруш йилларида у 63 минг ярадорни сафга қайтарди. Медицина хизмати офицери Георгий Александров Николаев, Одесса шаҳарларини озод қилишда қатнашиб, Берлингача борди. Урушда кўрсатган қаҳрамонлиги учун иккинчи даражали Ватан уруши, «Қизил Юлдуз» орденлари ва кўпгина медаллар билан тақдирланган. Урушдан сўнг у докторлик диссертациясини ёқлади.

Профессор Георгий Александров ҳозир Самарқанд медицина институти топографик анатомия хирургия операцияси кафедрасининг мудири, 65 илмий иш автори. Касбдошларининг айтишича, олимнинг илмий ишлари Венгрия, Хитой, Польша ва бошқа мамлакатларда ҳам маълум. Олим шогирдларидан 18 киши медицина фанлари кандидати.

Муаллим Сиддиқий ҳар томонлама билимли киши эди. Унинг бу хусусиятлари шогирдларида ҳам учрайди. Шогирдларидан кўпчилиги адабиётшунос, жамоат арбоблари бўлиб етишди. Георгий Александров фалсафада унинг традициясини давом эттирмоқда. Саидаҳмад Сиддиқий фалсафа соҳасида кўпгина мерос қолдирган. Унинг фалсафий қарашлари ҳақида кўпгина диссертациялар ёқланди. Хирург Александров ҳам фалсафадан монография тайёрламоқда. У асар «Медицина функциясини ўрганишга доир» деб юритилади.

Профессор Георгий Александров рус, ўзбек тилларида лекция ва консультациялар ўтказади. У ўзбек тилини иккинчи она тили деб билади.

Отасининг камбағаллиги ва дунёқараши учун расмий мактабга қабул қилинмаган кишининг қисқача тарихи мана шу. Оддий кишиларнинг дўстлиги шундан иборат.

Ҳожиқурбон ҲАМИДОВ.
СамДУ аспиранти.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Безорига шафқат йўқ

(«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ)

«Главташкентстрой» партия-хўжалик активининг йиғилиши КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини муҳокама қилишга бағишланди. Мазкур масала юзасидан «Главташкентстрой» партия комитетининг секретари ўртоқ **А. А. Каприелов** доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати, дейди нотиқ, меҳнаткашларнинг осойишта ҳаёт кечиришлари ва тинч меҳнат қилишлари учун доимо ғамхўрлик қилиб келмоқда. Бизнинг социалистик жамиятимизда текинхўрлар, безорилар, социалистик яшаш қоидаларини бузувчиларга ҳеч қандай шафқат бўлиши мумкин эмас.

Тошкент бинокорлари олдида жуда улкан вазифалар турибди. «Главташкентстрой» қурилиш ташкилотлари йил охиригача 470 минг квадрат метр турар-жой биносини фойдаланишга топшириши, 1 ноябрга қадар 23 минг квартирани ремонт қилиши ва тиклаши лозим. Шунинг билан бир қаторда йирик саноат корхоналари, маъмурий бинолар ва маданий-маиший объектларни қуриб битиришлари керак. Қўли гул қурувчилар шу йилнинг тўққиз ойи ичида 304 минг квадрат метр турар-жой биносини тошкентликларга туҳфа этдилар.

Кўпгина партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ўз коллективларида ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишларни уюшқоқлик билан олиб бориб, кишиларни ижодий меҳнатга сафарбар этмоқдалар.

Бироқ, қурилиш трестлари, бошқармаларда социалистик қонун-қоидаларимизни бузувчи, бинокор деган шарафли номни оқлайолмаётган кишилар ҳам учраб турибди.

Биз, дейди ўртоқ А. Каприелов, ана шундай ёмон сарқитларга қарши кескин кураш олиб бормоғимиз лозим. Бунга аввало, коммунистлар, комсомоллар, қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари қатъий киришишлари шарт.

Трестлар, бошқармалар ва қурилиш участкалари партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети СССР Министрлар Советининг жиноятчиликка қарши кураш тадбирларини кенг пропаганда қилишлари лозим. Жамоат тартибини бузиш, меҳнат интизомига риоя қилмаслик, прогулчилик ҳолларини йиғилишларда муҳокама қилиш ва айбдорларга нисбатан шафқатсиз чора кўриш пайти келди. Қурувчилар орасида рўй бераётган ножўя хатти-ҳаракатлар сиёсий-тарбиявий ишларимизнинг айрим ҳолларда етарли эмаслигининг натижасидир.

Ўртоқ А. Каприелов доклади юзасидан бўлган музокараларда 153-қурилиш тресги партия комитетининг секретари **М. Орлов** сўзлади. Нотиқ қурилиш тресги коллективи ўртасида олиб борилаётган сиёсий-тарбиявий ишлар ҳақида тўхталиб ўтди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш тадбирлари тўғрисидаги қарори, деди у, барча қурилиш участкалари ҳамда бригадаларда ишлаб чиқилди. Ана шу масала юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб чиқдик. Ўртоқлик судлари ва дружиначилар безориликка қарши курашда партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқда. Коллективимизда меҳнат интизомини бузган, ножўя хатти-ҳаракат қилган ҳар бир қурувчи қаттиқ изза қилинади.

6-қурилиш тресги бошқарувчисининг кадрлар ва маиший хизмат бўйича ўринбосари **Л. А. Брагинский** қурувчилар шаҳарчасида олиб борилаётган сиёсий-тарбиявий ишлар ҳақида гапирди. Бу ерда ёшларнинг маданий хордиқ чиқаришлари учун шароит етишмайди. «Главташкентстрой» партия комитети бу масалада ёрдам бермоғи керак, дейди у. Кўпгина қурилиш майдонларида қизил бурчаклар йўқ.

3-қурилиш тресги ўртоқлик судининг раиси **Дементьев** кишиларни тарбиялашда жамоатчиликнинг роли ҳақида сўзлади. У трестда олиб борилаётган тарбиявий ишлар ҳақида ва содир бўлаётган камчиликлар тўғрисида партия-хўжалик активи йиғилиши қатнашчиларига гапириб берди.

Доклад юзасидан бўлган музокараларда «Главташкентстрой» комсомол комитети секретарининг ўринбосари **В. Риндин**, «Главташкентстрой» ҳузурида тузилган «Билим» жамияти бўлимининг масъул секретари К. Қамбарова, 1-пардозлаш тресги 12-қурилиш бошқармаси касаба союз комитетининг раиси Ю. В. Гора ва бошқа ўртоқлар қатнашдилар.

Партия-хўжалик активи йиғилиши муҳокама қилинган масалалар юзасидан қарор қабул қилди.

Ш. ҚОСИМОВ.

Сўзга ихтиёрсиз, элга эътиборсиз

Халқ эътиборига ҳавола қилинадиган эълонлар, вивескалар, кийим-кечакларга тикиладиган ёрлиқлар ва озиқ-овқатлар, ичимликларга ёпиштириладиган этикеткалардаги ёзувларда баъзан кичик, аммо қўпол хатоликларга йўл қўйилади.

Бу бир жиҳатдан кишининг ғашига тегса, иккинчи томондан тилимизни ҳурматсизланган ва камситилган ҳисоблайсиз.

Тошкент минерал сувини ичар экансиз, унинг шишаси устидаги ёзувга кўзингиз тушади:

«Тошкент минераль суви
Салкин ва **каранғи жонда**
ётқизилган ҳолда саклансин».

Бунда, жумланинг ғализлигидан ташқари, бешта орфографик хатога йўл қўйилган.

Айрим вино этикеткаларида ҳам шундай ҳолни учратиш мумкин:

«Ўзбекистон виноси
оқ мусаллас
полусладко кувати 12-14°
Хажми 0,5 л.».
«Ўзбекистон виноси
оқ **столовое**
кувати 9-12° хажми 0,5 л.
«Ўзбекистон виноси
Саперави **сухое красное**
кувати Ю-12° ҳажми 0,5
Коньяк қувати 40° ҳажми 0,5 л.

Бу этикеткаларда кўпгина хатоларга йўл қўйилган ва **полусладкое, столовое, сухое, красное** каби рус сўзлари ишлатилган.

Бундай хатоликларга, саводсизликка қатъий барҳам бериш зарур.

Лекин этикетка ва ёрлиқлари тўғри ва саводли қилиб ёзиладиган муассасалар ҳам йўқ эмас. Бунга намуна сифатида Тошкент шаҳар «Ўртоқ» фабрикаси маҳсулотларига ёпиштирилган этикетка ва ёрлиқларини ҳамда Чирчиқ шаҳар тикув фабрикаси ишлаб чиқарган маҳсулотларга ёпиштирилган ёрлиқларни кўрсатиш мумкин.

Олтин калитча, Театр карамели, Бўрон қуши каби конфет номлари рус тилидан ўзбек тилига жуда тўғри таржима қилинган. Этикеткадаги «Ўртоқ», «Тошкент», «шаҳар» сўзлари ҳам имло жиҳатидан тўғри, саводли ёзилган.

Чирчиқ шаҳар тикув фабрикаси ишлаб чиқарган буюмлар этикеткаси ҳам жуда саводли ёзилган. Бундай оммавий буюмларнинг саводли, тўғри ёзилиши кишини мамнун қилади.

Бундан ташқари биз эълонлар устида ҳам тўхталиб ўтмоқчимиз. Эски шаҳар бозорига борар экансиз, кўзингиз турли маънодаги вивескаларга тушади.

Октябрь районидаги 131-магазинида гўшт сўзи **гушт** деб, дикритик белгисиз ёзилган.

Шу бозордаги заргарлик моллари магазинида воқеа жуда аянчли. Бу ўринда вивескадаги сўзларнинг бирортасини тушириб қолдирмай, ҳаммасини келтирамиз: «Олтин ва кўмыш блакузуклар зираклар медальонлар кўмыш ва мельхиорлардан қилинган портсигарлар рюмкалар пичоклар вилкалар ва қошиқлар хар хил маркали соатлар».

Вивеска жуда чиройли бўлиб, ниҳоятда ўринга осилган. Аммо на имло ва на тиниш белгилари қоидасига риоя қилинган. Ҳаттоки, вивескада ўзбек тилида бўлмаган «ы» ҳарфи ҳам учрайди. Саналаётган бирор сўздан кейин вергул берилмаган.

Бозордан чиқиб, Ҳамза кўчасига келганингизда, «Юриб келаётган транспортни утказмасдан, кучанинг қатнов қислига чиқманг» дейилган эълонни ўқийсиз.

Бу ерда ҳам кишининг ғашини келтирадиган имло-хатоларга йўл қўйилган, диакритик белгиларга аҳамиятсизлик билан қаралган ва жумла охирига ундов (!) белгиси қўйилмаган.

Навбатдаги вивескани шаҳарнинг кўзга кўринган, гавжум кўчаларидан бири — Киров кўчасида учратдик:

«СССР Курилиш банкаси». Бу ўринда ҳам «қ» товушининг дикритик белгиси тушиб қолган.

Бундай кўнгилсиз воқеалар ҳар бир саводли кишини ранжитиши аниқ. Келинг, дўстлар, элимизга эътиборли бўлайлик десак, тилимизга эҳтиётсизлик қилмайлик.

Д. НУРМУҲАМЕДОВА,
Ж. ЖЎРАЕВА.

ЖОНАЖОН ВАТАНИМИЗДА

ПОЛЯК ДЎСТЛАРНИНГ БУЮРТМАСИ БИЛАН

АНДИЖОН, (ЎзТАГ). Қўрғонтепа пахта заводининг шох йўлларидан Польша Халқ Республикасининг тўқимачилик корхоналарига юқори сифатли толь ортилган вагонлар жўнатилди. Яна тўрт завод—Кугай, Гулбоғ, Андижондаги 3-завод ва Сўфиқишлоқ заводлари ҳам октябрь ойида 2 минг тонна пахта толаси етказиб бериш юзасидан поляк дўстларнинг заказини бажармоқда.

ҚИЗИЛҚУМДА АВТОКАРВОНЛАР

БУХОРО, (ЎзТАГ). Қизилқумнинг жуда катта территориясида пармалаш вишкаларини тез-тез кўриш мумкин. «Бухаранефтегаз» бирлашмасига қарашли автотрактор конторасининг коллективи ана шу пармалаш вишкаларига хизмат кўрсатмоқда. Ҳамма жойда юра оладиган машиналарнинг хайдовчилари геологларга ва ишчиларга ускуналар, бинокорлик материаллари, озиқ-овқат маҳсулотлари, сув етказиб бермоқдалар. Улар йил бошидан буён пландан ташқари қарийб 40 минг тонна ҳар хил юк ташиб бердилар.

МАҲСУЛОТ 200 ЖОЙГА ЮБОРИЛМОҚДА.

ҚЎҚОН, (ЎЗТАГ). «Польша, Лудз-Жабенец. Елта заводи». «Болгария Халқ Республикаси, Варна». Қўқондаги «Электромаш» заводи рангли металлар совуқ усулда чоклаб пайвандлаш машиналарини ана шу янги адресларга жўнатди.

Корхона ишлаб чиқараётган маҳсулот ички ва халқаро бозорларда ғоят манзур бўлмоқда. Бундай маҳсулот Совет Иттифоқида 185 адресга жўнатилмоқда ва 15 та чет давлатга экспорт қилинмоқда.

МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТУВЧИ ЯНГИ КОРХОНАЛАР

БУХОРО. (ЎзТАГ). Когон, Бухоро, Шофрикон, Газлида қурилган маиший хизмат кўрсатиш янги комбинатлари лойиҳада белгиланган қувватга эришди. Бу комбинатлар пойафзални ремонт қилиш ва тикиш ишини ихтисослаштириш, тарқоқ дўконларни маиший хизмат кўрсатувчи бирлашган устахоналарга айлантириш имконини берди.

Беш йиллик мобайнида область аҳолисига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми тўрт баравар ошади. Шаҳарларда, район марказларида, қишлоқларда маиший хизмат кўрсатадиган яна 23 та комбинат қурилади.

ЮБИЛЯРЛАРИМИЗ

Трамвай шифокори

Бугун иккинчи трамвай депосида хушнуд кун. Шу депода 20 йилдан бери меҳнат қилиб келаётган трамвай шифокори — слесарь Вафо Бақоев 50 ёшга тўлди. У бугун ҳам трамвай вагонларини йўловчилар хизматига тайёрлаш билан банд.

— Уста, сизни касбдошларингиз чақиришяпти, — деди кимдир.

— Шунисини ҳам қўлдан чиқариб юборақолсам, деган эдим... Майли, ҳозир чиқиб бораман, — деди Вафо ака салидолга бўялган қўлларини артиб.

Қорачадан келган, ўрта бўйли, кенг яғринли, сочлари меҳнатда оқарган бу кишини касбдошлари мамнуният билан кутиб олишди. Депо директори Абдулла Мирзаҳмедов унинг қадоқ босган қўлларини маҳкам сиқиб кўришди. Фахрий ёрлиқни топшириб унга сиҳат-саломатлик тилади.

Касбдошлари, шогирдлари Вафо акани қизғин табриклашгач цехда иш яна қизиб кетди: биров вагон ўқларини мойлар, тормоз системаларини текширар, вагон салонларини тозалар эди. В. Бақоев бўлса шогирди билан редукторга уланган траузни маҳкамларди.

Биргина 2-трамвай депосининг ўзидан йўловчилар хизматига ҳар куни 95-100 вагон чиқарилади. Шулардан 45-50 та вагон В. Бақоевнинг қўл остидан ўтади.

Ўз касбини қадрлаган Вафо ака социалистик мусобақа илғори. Кўнгилли равишда бўш вақтларида тунги сменада ҳам навбатчилик қилиб туради. Шу кунларда кундалик нормаларини 130-140 процент бажариб касбдошлари орасида намуна бўлмоқда.

Коммунист В. Бақоев Тошкент трамвай-троллейбус бошқармаси ва депо маъмурияти томонидан бир неча бор Фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган.

Сизга сиҳат-саломатлик тилаймиз, Вафо ака!

Ф. АБДУРАҲИМОВ.

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ УЧУН

БЕШ

Ҳалима ҳали жуда кичкина: биринчи синфда ўқийди. Бир куни ўқитувчи аълочи ўқувчиларни гапирганида Ҳалиманинг номини ҳам айтди.

Шу бўлди-ю, Ҳалима ўзини бошқача тута бошлади. Дарсларини унча яхши ўзлаштира олмаётган тенгдошларидан куладиган, гап ўргатадиган бўлиб қолди.

Қисқаси у ўзини жуда билоғон ҳис қила бошлади. Синфда тинчгина ўтира олмас, дам ёнидаги, дам олдинги, дам орқа партадаги болаларнинг дафтарларини кузатиб: «Ундай ёзма! Билмадинг. Чизиқни кўрмайсанми?. Дафтарингга ётиб олялсанку. Ручкани ушлашини, вой!...» деб ўртоқларининг баъзиларига дўқ қиладиган, баъзиларини масхаралайдиган бўлди.

Ўқитувчи бир неча бор танбеҳ беришга қарамай Ҳалима одатини ташлай олмади.

Бир куни у ёнида ўтирган Солияга:

— Солия, қани санаб кўрчи, нечагача санай оласан? — деди лабини буриб.

Солия унинг жўрттага шундай деганига эътибор ҳам бермай билганича санай бошлади. У бирдан йигирмагача осонгина санаб, йигирмадан у ёғига бироз қийналиб қолди ва ниҳоят 29 ни айтгандан кейин:

— Йигирма, ўн, — деди.

— Хо-хо-хо! — кулди Ҳалима. — йигирма ўн эмиш, ўттиз дейишни ҳам билмайди.

Ҳалима кулгидан тўхтаб, Солиянинг пешонасига чертди.

— Калланг хом сенинг!

— Ўзингники хом!

— Сеникига ўхшаб хом бўлса, мен ҳам ҳеч нарсани билмас эдим.

— Бақироқ, бақироқ. — деди Солия овозини баралла қўйиб гапираётган Ҳалимага.

— Сен, қолоқсан, Қолоқ, қолоқ!

— Сен, сен... — нима дейишни билмай йиғламсиради Солия, —сен питир-питирсан.

— Аввал мендай бўлиб кўр-чи, жон дерсан. Сени ҳам ўқитувчи мақтасин-чи, ҳа.

Солия Ҳалимани шундай ёмон кўрдики, асти қўяверасиз. Бироқ унга нима дейишини билолмади. Чунки Ҳалима ҳақли эди. Солия аччиғи келганидан ранги оқариб кетди. Ҳатто томоғига бир нима кўндаланг келиб, тупугини ҳам ютолмай қолди...

— Опа, — деди Солия уйнинг эшигидан кирар-кирмас, — мен жуда-жуда яхши ўқигим келяпти.

— Хўп, хўп, опанг айлансин, сен яхши ўқигинг келади-ю, мен йўқ деймanми?

— Лекин каллам хомда менинг

— Вой, у нимаси? Нега ундай деяпсан? Ким айтди сенга бу гапни?

— Ҳамма шундай дейди менга.

— Ким айтса бекор айтибди. Сен дарсларингни яхшилаб тайрлаб юргин, биров бир нима деярмикин.

Опаси борган сари ўпкаси тўлиб кетаётган Солияни аранг юпатди...

Мана, Солия дарс тайёрлаб ўтирибди.

— Ие- ие, — ажабланди опаси, — бош ҳарфини ўқиб, у ёғига ўзингча тўқиб кетаяпсан-ку! Шошилма, яхшилаб қара... Кел қўй, тез ўқимай қўяқол. Ҳижжалаб ўқисанг ҳам майли, тўғри ўқи. Ҳарфларнинг ҳаммасини ўқигин-да.

— Мен тез ўқигим келяпти. Шариллатиб ўқигим келяпти. беш олгим келяпти. — Солия оёқларини типирчилатиб сабрсизланди.

— Бунақада қандай қилиб яхши ўқийсан?

Опаси Солияга сўзларни такрор-такрор ўқита бошлади. Маъносини тушунтирди. Солия тушунгани сари дадилланар, овози ҳам баландроқ чиқарди. Ҳадемай у шу бетдаги вазифани унча тутилмасдан, бемалол ўқийдиган бўлди. Ёзувини ҳам опаси айтганидай яхшилаб, ёзди.

У эртасига одатдагидан вақтлироқ турди. Руҳи тетик, ўзи шод. Мактабга кетаяпти-ю, нуқул сакрагиси, қўшиқ айтгиси келади. Синфи ҳам кенгайгандай, ёруғлашгандай, синфдошлари унга қараб табассум қилаётгандай.

Мана ўқиш дарси. Аввалари, гал келмаса майли эди-ей, деб турадиган Солия шу сафар ким ўқиса, ўшанга қараб жовдираб олазарак бўлади. Наҳот уни ўқитишмаса. Намунча кўп-а болалар, дейди ичида...

Навбат унга келгунча юраги ҳаприққанини кўрсангиз. Ниҳоят уни ҳам турғазишди. Ҳар сафар «а», «б» қилиб, ҳарфларнинг бирини иккинчисига зўрға қўшиб айтадиган Солия бу гал шариллатиб ўқиб берса бўладими.

Бундоқ де, ундоқ де, деб тутилганида билмаган ҳарфларини секин айтиб турадиган Ҳалима ҳам ўқитувчи ҳам таажжубда қолишди.

— Қани, Солияга нима баҳо қўямиз? — деди ўқитувчи ўтирганларга синовчан назар ташлаб.

— Беш, беш! — дейишди болалар худди ўзлари беш баҳо олаётгандай қувониб.

Солия ғалати бўлиб қолди. Шунақа ҳам яхшими-а унинг синфдошлари. Наҳот Солия учун шунча севинишса. Бу дақиқа Солия учун катта байрам бўлди. Ахир бундай баҳо олишини ҳаёлига ҳам келтирган эмас-да, у. Қани, бунинг учун у нима қилди? Ҳеч нарса. Китобини одатдагидан кўпроқ ўқиди. Тушуниб ўқиди. Бўлди, энди у доим шундай қилади.

М. ЖАЛОЛИДДИНОВА.

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ЖАҲОН ОЙНАСИ

АМЕРИКА ЖУРНАЛИСТИНИНГ ЭЪТИРОФЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. «Нью-Йорк таймс» газетасининг мухбири Нейл Шиэн Жанубий Вьетнамда тўрт йил бўлганидан кейин шундай хулосага келди: қўшма штатлар қўллаб-қувватлаётган Сайгондаги мавжуд режим Жанубий Вьетнамдаги халқ ҳаракатини енга олмайди ва Жанубий Вьетнамда «адолатли ҳамда прогрессив социал системани» вужудга келтира олмайди.

Нейл Шиэн АҚШнинг Вьетнамдаги сиёсатидан норози бўлган кишилардан эмас. Лекин шунга қарамай, у, қўшма штатларнинг куролли интервенцияси натижасида Жанубий Вьетнамда вужудга келган сиёсий ва социал танглик манзарасини кўрсатиб беради.

Шиэн «Нью-Йорк таймс» газетасининг якшанба кунги иловасида босиб чиқарилган мақоласида халқнинг кўпчилиги, хусусан деҳқонлар Жанубий Вьетнамдаги ҳозирги режимни сира ҳам қўллаб-қувватламаётганлигини кўрсатиб беради. Ташқаридан ёрдам бўлмаганида, деб ёзади у, «Мавжуд система ўзини ҳимоя қилолмайди ва қўллаб-қувватлашга ҳам сазовор бўлмаса керак». Ҳокимият тепасида турган ҳарбий хунта бой синфларнинг манфаатларига хизмат қилади ва бу хунта мамлакат аҳолисининг камбағал табақаларига қарши иш кўрмоқда. Жанубий Вьетнамда илгаригидек ҳозирда ҳам ҳарбий ҳокимларга яқин турган кишилар урушдан бойиб қолмоқдалар ва камбағаллар тобора қашшоқлашмоқдалар. Мамлакатда, деб таъкидлайди мухбир, коррупция, ўғирлик авж олиб кетган. Тез-тез алмашиниб турадиган ҳокимлар жуда катта ваъдаларни берадилар.

Америка қўшинларининг Жанубий Вьетнамда туриши, деб ёзади Шиэн, Вьетнам жамияти манавий негизларининг емирилишига олиб келди. Америка солдатлари учун фоҳишахоналар жуда кўп очиб берилмоқда, фоҳишалик мисли кўрилмаган даражага бориб етди. Сайгон кўчалари гадойлар билан тўла, булар орасида болалар жуда кўп.

Америка мухбири қуйидагиларни эътироф қилади: Жанубий Вьетнам армияси ўзининг жанговарлик қобилиятидан маҳрум бўлиб қолмоқда. Армия сафидан қочиш бениҳоя кучайиб кетди.

Айни вақтда автор Жанубий Вьетнам партизанларининг маънавий ва жанговарлик фазилатлари ғоят юксак эканлигини кўрсатиб ўтади. У, вьетнам партизанлари вьетнам халқ оммасини курашга отлантира оладиган бирдан-бир миллий сиёсий кучдир, деб эътироф қилади. **(ТАСС)**

ВЕНЕСУЭЛА ПРОГРЕССИВ КУЧЛАРНИ БИРЛАШТИРИШ ПРОГРАММАСИ

КАРАКАС. Венесуэла халқ демократик кучлари партиясининг раҳбари Иван Теран шундай деди: сиёсий маҳбусларга умумий амнистия бериш, граждан эркинликларига тўла риоя қилиш, репрессия органларини тугатиш, суверен ташқи сиёсат ўтказиш ва жаҳондаги барча мамлакатлар билан яхши муносабатлар ўрнатиш оппозиция кенг фронтини ташкил этиш программаси учун асос бўлиш керак.

Уларнинг ҳаммаси, деб таъкидлади Иван Теран, фронт ташкил этиш программасига асос бўлиш керак. Бу фронт халқни миллий озодлик идеяларининг тантанасига олиб боради.

ВЕНЕСУЭЛАДА СУВ ТОШҚИНИ

КАРАКАС. Венесуэланинг Сулиа штатида юз берган сув тошқини вақтида 15 киши халок бўлди ва 20 киши дом-дараксиз йўқолди. Бу ерда бир неча кундан бери сел қуймоқда, Мисоа дарёси тошиб кетиб, қишлоқлар ва экинларни сув босди. Қишлоқ аҳолисидан 1500 оила кўчиб кетишга мажбур бўлди.

САФАР МУВАФФАҚИЯТЛИ БУЛДИ

СИНГАПУР. Совет Иттифоқи билан Малайзия федерацияси ўртасидаги савдони янада кенгайтириш имкониятларини ўрганиш мақсадида Малайзиянинг савдо делегацияси яқинда биринчи марта Совет Иттифоқига бориб келган эди. Шу делегациянинг бошлиғи, Малайзия федерацияси савдо ва саноат министрининг ўринбосари Моҳир Бадиозамон: бизнинг Совет Иттифоқига қилган сафаримиз ғоят муваффақиятли бўлди, деб айтди. У, Совет томонининг Малайзия делегациясини самимий кутиб олганлигини айтди ва Малайзия ҳукумати келгусида Совет Иттифоқига Каучук соҳасидаги мутахассислар делегациясини юбормоқчи бўлиб турганлигини айтди. (ТАСС).

Голландия. Гаага шаҳрининг кўчаларидан бирида велосипедчилар. Голландияда велосипед энг кўп тарқалган энг қулай транспорт ҳисобланади. Велосипедда ишга, меҳмонга, саёҳатга борилади. Кўпгина велосипедларнинг олди ва орқасига болалар учун курсича қилиб қўйилган.

Г. ХАЧКОВАНЯН фотоси. (ТАСС).

Фридрих Карл Кауль

ЭЙХМАН ИШИ

«...солдатлар баъзан буйруққа бўйсунмасликлари ҳам мумкин эди. Жумладан яҳудийларни қириш масаласида улар буйруққа амал қилмасликка маънан ҳақли эдилар.

Шундай экан Эйхманнинг Европада яшовчи яҳудийларни оммавий равишда қириб юборишга мени буйруқ мажбур қилди, деб даъво қилиши, мана шу ишда қатнашган жиноятчи тўдаларнинг ҳам, биз ўз ватанимизнинг буйруғини бажардик деб исботлашга уриниши, барча жиноятчилар бир-бири билан мустаҳкам алоқада эканлигидан далолат беради.

Эйхман, мен ҳеч қачон хиёнатчи бўлмадим, қалбан пок бўлдим, деб ҳайқириши унинг чиндан ҳам ўз ҳамтовоқлари билан келишиб ишлаганлигини кўрсатиб турибди.

Албатта, бу ўринда «ватан», «унинг заруриятлари», «немис номига содиқ қолиш» деган сўзлар билан ўзини оқлашга уринишдан ҳам воз кечиб бўлмайди. Бир вақтлар Гитлер ҳам немис буржуазиясининг синфий манфаатларини ҳимоя қилиш йўлида барча уринишларини мана шундай миллий, социал иборалар билан яширишга уринган эди. У яҳудийларга қарши адоват ўтини алангалатишда ҳам «Иудейчиликка қарши кураш» шиорини кўтариб чиқди ва натижада олти миллион кишининг ёстиғини қуритишга сабаб бўлди.

ГЕРМАНИЯДА 1933 ЙИЛГАЧА ЯҲУДИЙЛАР ҲАЁТИ ВА АНТИСЕМИТИЗМ.

Антисемитизм* қадимги Римда ҳам мавжуд эди. Иерусалим тор-мор қилингандан кейин яҳудийлар Рим империяси бўйлаб тарқалиб кетдилар ва ўз динларига содиқ қолган ҳолда яшайвердилар. Антисемитизм деган душманлик ҳаракати ана шу даврдан бошланди.

Қулдорлик давлатлари томонидан бундай адоватни чиқаришдан мақсад омманинг эътиборини синфий курашдан четга тортиш эди. Шундай қилиб антисемитизм диний рамкаларга солинди. Яҳудий халқига душманларча назар билан қараш ўрта асрлар феодал босқичининг бутун тараққиёти даврида сақланиб қолди

Антисемитизм бора-бора шу даражагача етдики, қонун яҳудийларга ер беришни, уларнинг ҳунармандлик, савдо ва ақлий меҳнат билан шуғулланишини тақиқлаб қўйди. Уларга фақат майда чайқовчилик қилиш учунгина руҳсат берилган эди. Лекин қонун қарзлар устидан процент олиш, қалбаки пуллар ясашни қатъиян ман этди. Шундай қилиб. Сисгеймер ўзининг «Шайлок» асарида ёзганидек «майда, дайди чайқовчилар ва судхўрлар ҳамманинг ғазабига учраган эди».

Яҳудийларни таъқиб этиш одат тусига кириб қолди. Маҳаллий арбоблар яҳудийларни судхўр ҳамда танобчиларга айлантириб, қош қўяман деб кўз чиқардилар. Негаки, энди улар ўзи эксплуатация қилинаётган эксплуататорларга айланиб қолишган эди. Бошқачароқ қилиб айтганда, яҳудийлар ҳали капитализм мавжуд бўлмасдан туриб капиталистларга айланиб қолишди. Императорлар, князь ва рицарларнинг пул топишга бўлган интилишигина эмас, бошқа сабаблар ҳам яҳудийларни чайқовчига айлантириб қўйди. Улар енгил, аммо қимматли нарсалар билан чайқовчилик қилишга мажбур эдилар.

Парчаланиб бораётган натурал хўжалик ўрнида мажбуран туғилган яҳудий капитализми тараққий эта бошлади. Буларнинг барчаси уларга қарши ғазаб ва нафрат уйғотди.

Француз революцияси бу масалага бир қанча янгилик киритди.

* Антисемитизм— яҳудийларга қарши миллий адоват.

(Давоми. Боши газетанинг 8, 10, 11, 12 ва 13 октябрь сонларида).

Яҳудийларга эркинлик берилди. 1812 йилда яҳудийлар ҳақида қарор чиқарилгандан кейин ҳатто Пруссияда ҳам улар тенг ҳуқуқли гражданин ҳисоблана бошладилар. Лекин бу тенглик аввалги тенгсизликдан қолишмас эди. Яҳудийларга офицер бўлиш, давлат идораларида хизмат қилиш тақиқланган эди.

Бошқа немис давлатларида яҳудийлар учун берилган «тенг ҳуқуқлилик» ҳам худди шундай эди.

Яҳудийларнинг ўсиши учун барча шароитлар йўқотилди. Шунингдек бир ерда яшаш ва мустақил ҳунармандлик билан шуғулланишлари ҳам тақиқлаб қўйилди. Масалан, 1848 йил революциясига қадар Готадаги страхование жамияти яҳудийлар ҳаётини страхование қилишдан бош тортиб келар эди. 1848 йилдан кейин ҳам аҳвол ўзгармаган бўлса, ўтган барча даврлар ичида, айниқса Кайзерлар ҳукмронлиги даврида қандай «тенҳуқуқлилик» бўлиши мумкин? Бу даврга келиб немис армиясида яҳудийлардан биронта офицер, давлат аппаратида ишловчи бирон ходим, бирон судья ёки прокурор йўқ эди. «Диний эътиқод» ҳанузгача энг муҳим масала бўлиб келар эди. Пруссия ва умуман Шимолий Германияда яшовчи биронта яҳудий христиан динига ўтса, бояги чеклашларнинг ҳаммасидан бир йўла озод бўларди. «Чўқинган» яҳудий судда ишлаши, давлат муассасаларида раҳбарлик қилиши, офицерлик погонларини фахр билан тақиб юриши, давлатнинг монархия хизматларида ишловчи доираларга дарров аралашиши мумкин бўлади.

Ўз динига содиқ қолганлар эса ҳар хил майда-чуйда ишларни бажариб юришарди. Масалан, Германиядаги адвокатларнинг кўпчилиги яҳудийлар эди. Кўпгина яҳудийлар банк ва савдо соҳасида ишларди. Оғир саноат корхоналарида эса биронта ҳам яҳудий ишга олинмасди.

Германиянинг империалистик босқичга ўтиши билан ирқий проблема антисемитизмнинг асосига айланиб қолди. Немис империализмининг реакцион ва агрессив сиёсати фанга ёт бўлган «ирқий назария»ни ўз идеологиясининг қуроли қилиб олди.

Немис идеологияси жаҳонга ҳоким бўлиш учун олиб борилаётган кураш ва мустамлакачилик сиёсатини, шимолий мамлакатлар ирқи олий ирқдир, деган гаплар билан пардалашга уринарди. Шовинизм авж олиб кетиб, омма ўртасида, ишчилар синфининг қолоқ табақаси орасида кун сайин кенг ёйилиб борарди. Немис империализми шундай қилиб ўзининг агрессив сиёсатини немис халқ оммаси ўртасида ёйиб юборишга муваффақ бўлди.

Немис реакцион империализмига антесемитизм жуда қўл келиб қолди. Улар ҳаётдаги барча қийинчиликларни мана шу зиддият устига юкладилар ва бу билан ўз ҳукмронликларини мустаҳкамлаб олдилар.

Германия оғир саноатининг матадори Крупп 1903 йилда «иқтисодий ҳаётнинг келиб чиқиши ва ворислиги таълимотини қўллаш» конкурсини ўтказганлиги бежиз эмас эди. Шу конкурс асосида Шалльмайер ўзининг «Халқлар ҳаётида ворислик ва уни танлаш» деган китоб ёзиб, бу китобда Дарвин ва Геккель турларнинг келиб чиқиши ҳақидаги таълимотини ўзича муҳокама қилган ва «шимолдаги олий ирқлар» ҳақида илмий «асос» яратиб, халқ ва ирқларга паст-баланд баҳо беришга уринган.

Тўғри, XIX асрнинг охирида Гобино, ундан кейин эса Лапуж билан Гастон Стюарт Чемберлен (иккинчи никоҳ бўйича Рихард Вагернинг қайнотаси) ҳам ирқий назарияни ишлаб чиқишган эди. Бу назарияга биноан Европа маданий тараққиёти эришган барча ютуқлар «шимолдаги олий ирқ» томонидан яратилган ва жаҳон маданиятининг тараққиёти ана шу ирқнинг бошқа ирқлар, жумладан паст табақадаги сомийлар билан кураши натижасида қўлга киритилган, деб даъво қилинарди.

Бунинг натижасида антисемистик кампания авж олиб кетди. Сўнгги ўн йил мобайнида Германияда икки марта (1892 йилда Ксантенда, 1900 йилда Копицда) «Қурбон ҳайити ўтказилди. Лекин шунга қарамай, сўнгги йилларда антисемитизм ҳаракати, айтиш мумкинки, анча «пасайиб қолган эди».

Шальмайердан кейин бу назарияни сиёсий мақсадларда қўллаш имконияти 1904 йилларга келиб пайдо бўлди. Плётц ўзининг «Ирқ ва жамият биологияси учун архив» деган китобида бу назариянинг «илмий биологик асослари»ни топган бўлди. Энди «умумгерман» ҳаракати бу назариядан фойдаланар эди. Оператив ҳаракатлар қилишга тайёргарлик кўраётган немис империализми «умумгерман ҳаракати»дан фойдалана бошлади. Жаҳонни забт этиш планининг бир бўлими шимолий олий ирқнинг семитизмга қарши курашидан иборат эди.

Просс ўзининг «Немис сиёсатининг ҳалокати» деган китобида бу ҳаракат немис студентларига қандай катта таъсир кўрсатганини қуйидагича ёзади:

«Антисемистик ҳаракат ҳаётда рўй бераётган реформалар ва давлат ўзгаришлари билан қадамба-қадам одимлаб борар, чет элликларга нисбатан нафрат кун сайин кучли тус оларди. Оддий кишиларгина эмас, Геккель, Лампрех, Макс Вебер, Гетш ва Дитрих Шефер каби таниқли профессорлар ҳам жамиятдаги ўз аҳволини қисқа ёки узоқ муддатлар давом этувчи кураш билан (антисемитизм кураши билан) яхшилаб олишдан уялмас эдилар. Уларнинг бу ҳаракатда иштирок этиши эса студентлар оммасига катта таъсир қилар эди. Бундай уюшмаларнинг кўпчилиги «умумгерман ҳаракати» аъзоларининг сўнгги ўн йилликлар мобайнида янгидан-янги аъзолар билан тўлиши ва таъсирининг ўсишига сабаб бўлди...

Судьялар ва прокурорлар ҳам, давлат арбобларининг кўпчилиги ҳам «умумгерманчилар» эътиқодини ёйишга ҳаракат қилишарди

Шундай қилиб, Германияда «ирқий замин»да етилган ва империализм босқичида ўсиб униши учун кенг шароит топган антисемитизм ҳаракати университетларда борган сайин кенгроқ ёйила бошлади.

(Давоми бор).

ТОШКЕНТ БАХТ ИНЪОМ ЭТДИ

Мария билан Борис ленинградлик ёшлар. Улар бахтларини Тошкентда топишди.

Мария 274-поезднинг қурувчиси — сувоқчи. Борис эса, палатка шаҳарчасининг тарбиячиси.

Улар бир-бирларини ленинграддаликлар и д а-ёқ билишарди. Фақат бир-бирларини кўриб, таниб юришган холос, бирор марта суҳбат қурган эмас эдилар.

Тошкентликлар бошига оғир кулфат тушганини эшитган Мария қурилишда қанташиш иштиёқини билдирди.

— Мен сувоқчиман, — деди у комсомол комитетида, — Тошкент қурилишига юборинглар мени, нафим тегади.

Борис Берин ҳам Тошкент қурилишида иштирок этиш хоҳишини билдирди.

Дастлаб Борис келди. Бу орада палатка шаҳарчаси қурилиб, ленинградликлар иш бошлаб юбордилар. Иссиқ об-ҳаво шароитида ишлаш ўнғай эмас эди. Борис тарбиячи сифатида ёшларнинг соғлиги ҳақида кўп ўйлаб, улар учун қулайликлар яратишга уринди. Шаҳардан ташқарига сайиллар уюштирди.

Уч ой ўтгач Мария ҳам келди. Улар Борис билан кутилмаганда учрашиб қолдилар.

— Сен шу ердамисан? — деди Мария.

— Сен ҳам келдингми?

...Мария сувоқчи бўлиб ишлай бошлади. Ойлик п л анларини 160—170 процент қилиб адо эта бошлади.

Яқинда эса, Мария ва Бориснинг тантанали тўйи бўлди. Ҳамма қувончга тўлган, ёшларни табриклаган, совға-саломлар... Меҳнат ва эзгу ният асосида қурилган янги оила ниҳоятда мустаҳкам бўлиши шубҳасиздир.

С. Аҳмедов фотоси.

ЛУҚМА

ШАҲАР МИЛИЦИЯ БОШҚАРМАСИГА

Мен «Тошкент оқшоми» газетаси саҳифаларида чиқаётган мақолалар, айниқса текинхўрлар ва безориларга қарши кураш тўғрисидаги материалларни мунтазам ўқиб бораман. Газетанинг 7 октябрь сонида босилиб чиққан «Сеҳрли қутича» мақоласидаги аҳвол капитализмнинг аянчли қолдиқларидандир.

Менимча бунинг асосий сабабчилари фақат олиб сотувчилар эмас, уларни бозори чаққон моллар билан кимлар таъминлаб туради? Бунча молни қаердан олишади? Албатта, улар савдо ходимлари билан мустаҳкам алоқа қилишмаса, бундай молни ҳамма ҳам топавермайди.

Магазиндан битта ёки иккита жемпер, бир-икки жуфт туфли олиб сотиш билан 625 грамм соф олтин ва бошқа бойликларнинг эгаси бўлиш қийин, албатта.

Халқ судида Камолиддин Абдуллаев ва бошқаларни жавобгарликка тортганда уларни мол билан таъминлаб турган кишилар ҳам муҳокама қилиниб, фош этилармикин? Чунки битта сотувчи ушланганн билан савдо ходимлари бошқалари билан алоқа қилишлари мумкин.

Ҳозир шаҳарнинг ҳар ерида пинҳона бозорлар пайдо бўлибди. Марказий Киров кўчасида эртадан-кечгача пойабзал, кийим-кечак кўтариб юрган кишиларни кўрасиз. Наҳотки, шу кишиларга қарши курашда бизнинг жамоат тартибини сақловчиларимиз ожиз бўлишса?!

Мен шу саволимга шаҳар милиция бошқармасидаги ўртоқлар матбуот орқали жавоб беришини истар эдим.

М. ОТАБЕКОВА.
тарбиячи.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

СССР спорт мастери, республика терма командасининг аъзоси Таня Фричкина Тошкент Халқ Хўжалиги институтининг I курсида ўқимоқда. Таня яқинда СССР спорт мастери нормативини бажарди. У ўз маҳоратини тинмай ошириб боряпти.

Суратда: Таня Фричкина.

И. Зайнитдинов фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

14 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18. 10 — Концерт, 18.30 — Қўшиқлар, 19.20 — Социалистик мамлакатлар куйлари, 20.00 — «Беш кун ишлаб, икки кун дам олинади» (рус.), 20.10 — Экран қўшиқлари, 20.45 — «Безорига шафқат йўқ», 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Дунё воқеалари, 22.10 — Концерт (пахта теримида қатнашаётган шаҳарликлар учун), 22.40 — В. В. Маяковскийнинг «Яхши» поэмасидан парча, 23.20 — Пахта далалари меҳнаткашлари талабига мувофиқ.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Улуғ озарбайжон шоири Низомий туғилган куннинг 825 йиллигига бағишланган адабий эшиттириш (рус.), 19.30 — Балетлардан парчалар, 20.10 — Ғарб композиторлари операларидан парчалар 21.00 — Тожикистон халқ артисти А. Бобоқулов куйлайди, 21.30 — Ёшлар ҳақида ҳикоялар (тат.).

Кинотеатрларда

14 ОКТЯБРДА

Уруш ва тинчлик — САНЪАТ САРОЙИ (кенг форматли рангли бадиий фильм, икки қисмдан иборат 1-серия, кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда). Билетлар сотилмоқда.

Расемон — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч соат 7 да).

Йилнинг уч фасли — «МОСКВА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Кураш ранглари — «ЧАЙКА» (кечқурун).

Бешинчи тугун — НАВОИЙ номли (кеч соат 8-20 минут ва 10 да).

Қалбингда қуёш — «ЮЛДУЗ» (кеч соат 7 да 9 да), НАВОИЙ номли (кеч 6-40 минутда).

Чекка — «ВОСТОК» (кеч соат 6 ва 10 да), «СПУТНИК» кеч 9 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Яна тирик — «МИР» (кечқурун), «ДРУЖБА» (кеч соат 6 ва 8-45 минутда).

Олтинчи раунд — «ВОСТОК» (кеч соат 8 да).

Телевидение

14 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.20 — Москва мудофаасининг 25 йиллиги олдидан. **Жанговар шон-шуҳрат йўлидан** (ёшлар учун), 19.00 — С. Ласкин. **Ўзганинг дарди** (телеспектакль).

20.15 — **Эртанги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 20.20 — **Телевизион янгиликлар,** 20.35 — **Оққўрғонликлар сўзлари устидан чиқадилар** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 20.55 — Х. Тахмасиб. **Баҳор** (телетеатр), 23.05 — **Мард майдонда** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Ялангоёқ гарнизон** (болалар учун фильм), 17.35 — **«Политотдел» колхози** (ҳужжатли фильм), 17.45 — **Салом, йўлдош** (телеочерк).

Ўзбек тилида: 18.00 — **Концерт** (болалар учун), 18.30 — **Беш йиллик илғорлари** (телеочерк), 18.50 — **СССР халқларининг хор қўшиқлари,** 19.20 — **Телефильм,** 19.40 — **Тошкент янгиликлари.**

19.50дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/Хда **Хоразм қўшиғи,** 15/Хда **Фауст.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА —14/Х да **Қотил** 15/Х да **Қирол Лир.**

„ГУЛИСТОН“

ОЙЛИК ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ВА АДАБИЙ-БАДИИЙ ҲАМДА БЕЗАКЛИ ЖУРНАЛГА ОБУНА БЎЛИНГИЗ.

Обуна баҳоси:

Бир ойга 30 тийин.

Бир йилга 3 сўм 60 тийин.

ЯНГИ ЖУРНАЛГА ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАНГ!

«Узхладоторгмонтаж» трестининг

ТОШКЕНТ РЕМОНТ-МОНТАЖ УЧАСТКАСИ

ишлаб чиқариш тайинидаги

фреон холодильник установкаларини ремонт ва монтаж қилувчилар ҳамда техник жиҳатдан қараб турувчилар тайёрлайдиган

КУРСГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Курсга камида 8-синф ҳажмида маълумотли ва камида 2 разрядли автослесарь, электрик ихтисосига эга бўлган кишилар 22 ёшдан тортиб қабул қилинади.

Ўқувчилар стипендия билан таъминланади.

Ўқиш муддати—3 ой.

Машғулотлар 20 октябрдан бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Грампластинка кўчаси, 40-уй. Телефон 6-21-31.

Спорт

БАСКЕТБОЛЧИ ҚИЗЛАР — ЕВРОПА ЧЕМПИОНИ

Румыния пойтахти Бухарест шаҳрида ўтказилаётган Европа чемпионати мусобақалари тугади. Совет Иттифоқи баскетболчи қизлари терма командаси ҳам бу кескин мусобақаларда ғолибона одим ташлаб, катта ғалабани қўлга киритдилар. Саралаш ўйинларининг биронтасида ҳам мағлубиятга учрамаган баскетболчи қизларимиз финал учрашувда Чехословакия баскетболчи қизлари терма командаси билан учрашдилар.

Қизиқарли ва кескин спорт кураши остида ўтган бу матчда терма командамиз 74:66 ҳисобида ғалаба қозониб, 1966 йилги Европа чемпиони унвонини қўлга киритдилар. Чехословакия терма командаси иккинчи ўринни, ГДР командаси учинчи ўринни эгаллади.

ЖАҲОН МИҚЁСИДА ТАНИЛСА ЭҲТИМОЛ

Янги Зеландияда енгил атлётика бўйича машҳур тренер Артур Лидьярднинг издошлари кейинги йилларда анча ўсиб бораётгани ҳақида чет эл матбуоти кўп мақолалар эълон қилмоқда.

Маълумки, А. Лидьярд «инфаркт» касаллигига қарши югуришни лозим кўрган эди. Бу унинг оммавий равишда соғлиқни яхшилаб бориш ҳақидаги таклифи эди.

Яқинда Янги Зеландияда Лидьярд раислигида клуб ташкил этилди. Бу клубнинг асосий шиори қуйидагича эди: «яшашни хоҳласанг, югуриш билан шуғуллан».

Клуб аъзолари икки группага бўлинган. Биринчиси — «югурувчилар», иккинчиси «йоки». Биринчи группа аъзолари катта мусобақаларда қатнашиб, юксак натижалар олиш учун интиладилар. Иккинчи группа аъзолари эса унчалик катта мақсадни ўз олдиларига қўймаганлар. Улар фақат меҳнатдан сўнг дам олиш учун енгил атлётика билан шуғулланадилар.

Италиянинг «Гадзетти делло спорт» газетасининг мухбири Оклендан қуйидагича хабар қилади:

«Оқшом тушиши билан шаҳар кўчаларида, парк ва боғнинг кичик йўлкаларида группа-группа бўлиб чопаётган ёш-қариларни кўришингиз мумкин. Одамлар бир-бирлари билан гаплашиб, ёки сукут сақлаб, бир неча даврани айланиб чиқадилар». (АПН)

ПАДАСЙОКИ РЕКОРДИ

Яқинлашиб келаётган қиш мавсуми ҳақида гап очган Финляндиянинг «Кансан уутисет» газетаси ўтган мавсумдаги энг юксак рекорд кўрсаткич «Падасйоки жамиятининг рекорди» бўлган дейди. Бу рекорднинг моҳияти нимада?

Падасйоки жамияти 1500 аҳолини ўз ичига олган қишлоқ ҳисобланади. Бу ерда полиция бошлиғи ҳам спорт шинавандасидир. Шу полиция бошлиғининг хаёлига бирданига чанғида учишнинг ажойиб, ўзига хос бир рекордини ўрнатиш келган.

Бу рекорд ўрнатиш шу йил 9 январдан бошланган эди. Шу муддатдан бошлаб бир секунд ҳам дам олмай, кечаси-ю кундузи қор-ёмғирга қарамай ибодатхона атрофидаги трассада қишлоқ чангичилари кетма-кет учарди. Уларнинг бири чарчаса, иккинчиси билан ўрин алмашарди. Финляндиянинг Иоэнсу шаҳри аҳолисининг 8 апрелда ўрнатган янги рекорди ўзгарган. Улар 89,5 кун чангидан тушмасдан учиб, ўзига хос янги рекорд қўйган эдилар. Падасйоки аҳолиси эса улардан ўтиб кетиб, ўзига хос янги рекорд ўрнатдилар. Улар 104 кун чангида учиб, 18208 километр йўл босганлар. Чанги мусобақасининг энг ёш иштирокчиси 3 ёшли Кирсти Раутийнен ва энг кекса иштирокчиси 85 ёшли Матти Якколалар бўлган. М. Яккола қўлида ёниб турган машъални кўтариб, бутун қишлоқ аҳли олдида энг сўнгги даврани айланиб чиққан.

Эндиги рекорд қандай бўларкин?

(АПН).

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ФИНАЛГА ЙЎЛЛАНМА ОЛДИЛАР

Ўзбекистон ёшлар терма командаси «Ёшлик» кубоги учун жиддий даъвогар ҳисобланади. Яқинда улар Арманистон ёшлари терма командасини қабул қилди. Бу учрашув Тошкент областининг Свердлов колхози стадионида бўлиб ўтди.

Бу матч арман футболчилари учун унчалик жиддий ва масъулиятли эмаслиги уларнинг кайфиятидан билиниб турарди. Арман вакиллари durang натижага ҳам рози эдилар. Чунки улар ўз майдонида ҳамшаҳарларимизни 6:2 ҳисобида катта мағлубиятга учратган эдилар. Ўзбек футболчилари финалга йўлланма олишлари учун фақат ғалаба қозонишлари зарур эди.

Учрашувнинг биринчи минутлариданоқ Ўзбекистон ёш футболчилари ташаббусни ўз қўлларига олиб, арман футболчилари дарвозаси олдида хавфли вазиятлар туғдира бошладилар. Матчнинг биринчи ярми ўрталарида Валерий Лобода рақиб дарвозасини нишонга олишга муваффақ бўлди. Учрашувнинг иккинчи ярми ҳам ўзбек футболчиларининг ҳам техник, ҳам тактик устунлиги остида ўтди. Тўлаган Исҳоқов айниқса активлик кўрсатиб, арман ҳимоячилари линиясини бузиб ўтиб, рақиб дарвозасига иккинчи тўпни киритди. Шундай қилиб Ўзбекистон ёшлар терма командаси финалга йўлланма олди.

Финал ўйинларда зонал мусобақаларнинг олти ғолиб командаси иштирок этади. Бу мусобақалар октябрь ойининг иккинчи ярмида бўлади.

ПОЙТАХТИМИЗ ҚИЛИЧБОЗЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ.

Олмаота шаҳридан пойтахтимиз қиличбозлари терма командаси қайтиб келди. Улар Бутуниттифоқ ёшлар спорт мактабларининг зонал мусобақаларида иштирок этдилар.

Бу курашда айниқса пойтахтимиз қиличбозлари биринчи ўринни олиб, катта ғалабага эришдилар. Энди Тошкент қиличбозлари Москва шаҳрида ўтадиган финал мусобақаларда қатнашадилар. Бу курашни октябрь ойининг иккинчи ярмида ўтказишга қарор қилинди.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

14 ОКТЯБРЬ, 1966 ЙИЛ

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор 83-02-49 дан 83-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими—3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони 83.65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — 838142).

Р. 13991. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Г. 27870